

Profil ogólnoakademicki

Raport zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Nazwa kierunku studiów: **filologia**

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek:

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

Data przeprowadzenia wizytacji: **17-18.11.2020**

Warszawa, 2020

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	3
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	3
1.2. Informacja o przebiegu oceny	3
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	4
3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia	6
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	6
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	11
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	21
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	25
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	28
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	30
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	31
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	35
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	39
4. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (w porządku wg poszczególnych zaleceń)	42
5. Załączniki:	43
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	43

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: dr hab. Igor Borkowski, członek PKA

członkowie:

1. prof. dr hab. Joanna Wójcik, ekspert PKA,
2. dr hab. Magdalena Hawrysz, ekspert PKA,
3. lic. Sara Zemczak, ekspert PKA ds. studenckich
4. mgr inż. Agnieszka Kaczmarek-Kacprzak, sekretarz zespołu oceniającego PKA

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Oceny kierunku filologia na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim (UWM) w Olsztynie dokonano z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2019/2020. W związku z sytuacją epidemiczną i ogłoszeniem *lockdownu* wizytacja została przesunięta na czwarty kwartał 2020 roku. Wizytację przygotowano i przeprowadzono zgodnie z obowiązującą procedurą, przy czym odbyła się ona z wykorzystaniem technik komunikowania się na odległość. Podczas wizytacji zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej (ZO PKA) odbył spotkania:

- z przedstawicielami władz Uczelni i z władzami Wydziału prowadzącego oceniany kierunek studiów,
- z autorami raportu samooceny i z osobami odpowiedzialnymi za zapewnienie jakości kształcenia,
- ze studentami ocenianego kierunku w tym z samorządem studenckim,
- z pracownikami ocenianego kierunku,
- z kierunkowym opiekunem praktyk zawodowych,
- z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego,
- z wydziałowym koordynatorem programu ERASMUS.

ZO PKA dokonał oceny prac dyplomowych i etapowych oraz przedłożonej dokumentacji. Zweryfikowano stan infrastruktury UWM dostępnej dla studentów kierunku filologia za pomocą przedłożonej dokumentacji uzupełnionej rozmową z pracownikiem biblioteki. ZO PKA dokonał hospitacji wybranych zajęć. Ocena, jest kolejną oceną programową PKA. Poprzednia miała miejsce w roku 2010, wówczas kierunek otrzymał ocenę pozytywną.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów dla studiów I stopnia

Nazwa kierunku studiów	filologia polska	
Poziom studiów (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia I stopnia	
Profil studiów	ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	studia stacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek	językoznawstwo – 51% literaturoznawstwo – 49 %	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	6 semestrów i 180 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	160 h – 6 ECTS	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	- specjalność nauczycielska w zakresie języka polskiego - specjalność wiedza o kulturze	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	licencjat filologii polskiej	
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	52	-
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	2022h - 2277 h w zależności od specjalności	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	91 - 92 ECTS w zależności od specjalności	-
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	164 ECTS	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	68 ECTS	-

Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów dla studiów II stopnia

Nazwa kierunku studiów	filologia polska	
Poziom studiów (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia II stopnia	
Profil studiów	ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	studia stacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek	językoznawstwo – 51% literaturoznawstwo – 49 %	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	4 semestry i 120 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	160 h – 6 ECTS	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	- specjalność edytorstwo - specjalność nauczycielska w zakresie języka polskiego	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	magister filologii polskiej	
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	21	-
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	1184 h - 1322 h w zależności od specjalności	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	62 ECTS	-
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	116,5 ECTS	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	47-49 ECTS w zależności od specjalności	-

3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Koncepcja i cele kształcenia na kierunku filologia polska wpisują się w założenia zawarte w „Strategii Rozwoju UWM w Olsztynie na lata 2010-2020” poprzez działania na rzecz rozwoju wysokiej jakości kształcenia w sposób dostosowany do potrzeb środowiska zewnętrznego, ze szczególnym uwzględnieniem regionu Warmii i Mazur, oraz wizję absolwenta będącego członkiem wspólnoty regionalnej, narodowej i kulturalnej, osoby świadomej własnej odrębności i tożsamości. W zgodzie z nadrzędnym celem strategicznym przyjęta na studiach koncepcja kształcenia i dobór treści programowych sprzyjają uzyskaniu kompetencji polonistycznych, które „prowadzą do zachowania dziedzictwa narodowego i rozwoju rodzimej kultury”, zwłaszcza dzięki „uwypukleniu roli piśmiennictwa narodowego w kształtowaniu postaw obywatelskich i więzi międzyludzkich oraz szczególnego znaczenia polszczyzny dla sprawnego komunikowania się we wszystkich dziedzinach aktywności społeczeństwa”, a także poprzez „wzmacnianie tożsamości przez poszanowanie tradycji i kultury własnego narodu w kontekście innych kultur i tradycji”.

Koncepcja i cele kształcenia pozostają jednocześnie w ścisłym związku z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinach literaturoznawstwo i językoznawstwo, do których mieszczą się efekty uczenia się na ocenianym kierunku. Są one ściśle związane z aktywnością pracowników badawczo-dydaktycznych Katedry Literatury Polskiej oraz Katedry Języka Polskiego, którzy realizują badania naukowe w zakresie wymienionych dyscyplin, także o charakterze interdyscyplinarnym (filozofia, historia, nauki o kulturze i religii, nauki o sztuce). Wśród najważniejszych obszarów badawczych znajdują się np. kulturowe świadectwa tożsamości w literaturze, filozofii i sztuce XIX i XX wieku, problematyka pamięci i pogranicza w polskiej literaturze współczesnej, a także onomastyka dawna i współczesna oraz synchroniczne i diachroniczne badania języka i tekstu.

W ustalaniu programu studiów na olsztyńskiej polonistyce korzystano przede wszystkim z tradycyjnych wzorców kształcenia filologicznego, niepoddawanych większym modyfikacjom przez ostatnie lata. Zgodnie z przyjętymi założeniami absolwent filologii polskiej dzięki modułom zajęć ogólnych, kierunkowych oraz specjalnościowych uzyskuje całościowe i rzetelne wykształcenie polonistyczne w zakresie literaturoznawstwa i językoznawstwa, poznając język, literaturę, historię i kulturę narodową, osadzoną w kontekście europejskim, a także zdobywa umiejętności badawcze i językowe. Koncepcja kształcenia na studiach II stopnia zakłada kontynuację kształcenia polonistycznego poprzez pogłębienie wiedzy, umiejętności i kompetencji uzyskanych w ramach studiów I stopnia. Absolwent studiów magisterskich posiada gruntowną i wszechstronną wiedzę z zakresu filologii polskiej pozwalającą rozumieć oraz badać zjawiska i procesy literackie, językowe i kulturowe przeszłości i współczesności, umie posługiwać się językiem specjalistycznym z zakresu literaturoznawstwa i językoznawstwa, ma także wiedzę i umiejętności umożliwiające mu samodzielne rozwiązywanie problemów zawodowych. Bloki zajęć specjalnościowych przygotowują go natomiast do pracy zawodowej – w ramach studiów oferowane są na obu poziomach po dwie specjalności do wyboru: *nauczycielska* na I i II stopniu oraz *wiedza o kulturze* na I stopniu i *edytorstwo tekstów* na stopniu II, obejmujące także praktyki. Połączenie wykształcenia polonistycznego z przygotowaniem specjalnościowym potwierdza orientację studiów na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego,

w tym w szczególności regionalnego rynku pracy. Absolwenci kierunku znajdują zatrudnienie np. w szkołach, domach kultury, bibliotekach, instytucjach kulturalnych, wydawnictwach, firmach reklamowych, portalach internetowych i mediach (na podstawie przedstawionych informacji i prowadzonych przez UWM badań losów absolwenta). Mają także możliwość dalszego kształcenia, m.in. na studiach doktorskich. Koncepcja i cele kształcenia na ocenianym kierunku zapewniają zatem wszechstronny rozwój studenta, który odpowiada profilowi ogólnoakademickiemu studiów, z jednoczesnym uwzględnieniem specjalnościowego aspektu kształcenia.

Koncepcja i cele kształcenia na olsztyńskiej polonistyce określone zostały w gronie osób odpowiedzialnych za kierunek, przy stosunkowo nielicznym udziale studentów i w konsultacji z działającą od 2015 roku Radą Programową, do zadań której należy doradztwo w sprawie dostosowania oferty edukacyjnej do wymogów rynku pracy. Nie ma jednak wypracowanych procedur dotyczących ewaluacji i doskonalenia programu studiów przez interesariuszy zewnętrznych, zaś ich realny wpływ na koncepcję kształcenia wiąże się przede wszystkim z bezpośrednimi kontaktami z pracodawcami. Przykład oddziaływania interesariuszy na koncepcję i program studiów stanowi zmiana liczby godzin z *gramatyki opisowej* i *kultury języka polskiego* oraz wprowadzenie przedmiotu *kreatywne pisanie*. Modyfikacje te miały charakter doraźnej reakcji na sugestie interesariuszy i nie wiązały się z kompleksowym namysłem nad koncepcją kierunku w szczególności po utworzeniu osobnych studiów na kierunku logopedia, który powstał ze specjalności oferowanej wcześniej w ramach filologii polskiej. Od wielu lat na olsztyńskiej polonistyce nie przeprowadzono całościowej ewaluacji koncepcji studiów, wskazanej zwłaszcza na II stopniu kształcenia, gdzie w ostatnich latach doświadczone spadku zainteresowania tym etapem kształcenia (w roku akad. 2019/20 nie utworzono I roku studiów na studiach magisterskich ze względu na niewielkie zainteresowanie kandydatów), a relatywnie liczna grupa osób po kierunkach niefilologicznych i niepolonistycznych wymaga odmiennej ścieżki kształcenia w porównaniu z kontynuującymi kształcenie absolwentami studiów filologia polska. Rekomenduje się ewaluację koncepcji i celów kształcenia na ocenianym kierunku oraz powiązanie jej z wypracowaniem spójnej polityki i strategii edukacyjnej Wydziału Humanistycznego, na którym filologia polska jest realizowana.

Efekty uczenia się założone dla filologii polskiej pozostają w zgodzie z założoną koncepcją oraz celami kształcenia odpowiednio dla studiów I i II stopnia o profilu ogólnoakademickim. Zostały one dostosowane do wymogów ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 20 lipca 2018 r. (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668, z późn. zm.) i odnoszą się do poziomu 6 PRK na studiach I stopnia oraz poziomu 7 PRK na studiach II stopnia, umiejscawiając kierunek w dziedzinie nauk humanistycznych i przyporządkowując go do dyscyplin literaturoznawstwo i językoznawstwo ze wskazaniem na językoznawstwo jako dyscyplinę wiodącą.

Efekty kierunkowe dla obu poziomów studiów określone zostały w sposób specyficzny dla literaturoznawstwa i językoznawstwa, są zgodne z obecnym stanem wiedzy w tych dyscyplinach, jak również z zakresem działalności naukowej prowadzonej przez pracowników badawczo-dydaktycznych Katedry Literatury Polskiej oraz Katedry Języka Polskiego.

Dla filologii polskiej I stopnia sformułowano w sumie aż 63 efekty uczenia się, z włączeniem efektów sformułowanych się dla zajęć specjalnościowych. Efekty te poprzez ich uszczegółowienie odnoszą się do dyscyplin literaturoznawstwo i językoznawstwo, a także do tych dyscyplin humanistycznych, które stanowią kontekst dla kształcenia polonistycznego – jak historia czy nauki o kulturze i religii (np.

absolwent studiów I stopnia zna „historię kultury europejskiej, najważniejsze zjawiska i tendencje rozwojowe kultury współczesnej oraz główne zagadnienia antropologii kultury”).

Kluczowe efekty w zakresie wiedzy i umiejętności wskazują na specyfikę kształcenia filologicznego w zakresie teorii i historii literatury oraz ich uwarunkowań filozoficznych, społecznych i kulturowych, a także językoznawstwa współczesnego i historycznego, umiejętności analizy tekstu i wytwarzania różnych typów tekstów; kompetencje społeczne dotyczą m.in. wykorzystania nabytej wiedzy i umiejętności w procesie efektywnego rozwoju zawodowego.

Efekty kierunkowe na I stopniu wskazują także na umiejętności badawcze absolwenta, który umie komunikować się z wykorzystaniem odpowiedniej terminologii badawczej oraz potrafi prowadzić na poziomie podstawowym pracę badawczą pod kierunkiem opiekuna naukowego, a także wykorzystywać wiedzę teoretyczną w badaniach historycznoliterackich, językoznawczych, kulturoznawczych. Uwzględnione zostały także kompetencje społeczne niezbędne w działalności naukowej absolwenta, który jest gotów do samodzielnego podejmowania i inicjowania prostych działań badawczych. Kierunkowe efekty uczenia się przyporządkowane zostały także charakterystynom drugiego stopnia, które odnoszą się do umiejętności komunikowania się w języku obcym na wymaganym przepisami prawa poziomie B2: absolwent filologii polskiej I stopnia potrafi wypowiadać się na tematy związane z dyscypliną w obcym języku.

Dla studiów II stopnia określono w sumie 56 efektów uczenia się, wśród których kluczową rolę pełnią efekty wskazujące na pogłębioną wiedzę metodologiczną z zakresu literaturoznawstwa i językoznawstwa oraz umiejętność twórczego wykorzystania wiedzy literaturoznawczej i językoznawczej w procesie interpretacji, a także w tworzeniu i redagowaniu różnego rodzaju tekstów. Absolwent potrafi wykorzystać zdobytą wiedzę, kompetencje i doświadczenia badawcze, formułuje w sposób krytyczny i uzasadnia własne opinie dotyczące ważnych zagadnień w obszarze studiowanego kierunku oraz specjalności, a także jest gotów samodzielnie zdobywać wiedzę i poszerzać umiejętności badawcze z wykorzystaniem różnych źródeł, w tym obcojęzycznych, planować projekty badawcze oraz jest przygotowany do prowadzenia samodzielnej i zespołowej pracy badawczej umożliwiającej rozwój naukowy i podnoszenie kwalifikacji zawodowych. Tym samym efekty określone dla II stopnia odnoszą się do kompetencji badawczych absolwentów oraz umiejętności formułowania i testowania hipotez związanych z prostymi problemami badawczymi. Wśród efektów uczenia się dla kierunku uwzględnione zostały efekty dotyczące komunikowania się w języku obcym, absolwent II stopnia filologii polskiej potrafi bowiem posługiwać się terminologią literaturoznawczą i językoznawczą w wybranym języku obcym na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.

Zastrzeżenie dotyczy możliwości osiągnięcia wszystkich efektów uczenia się założonych dla filologii polskiej na obu poziomach kształcenia oraz ich opisu, który nie zawsze pozwala na stworzenie systemu ich weryfikacji. Zostały one bowiem sformułowane w zbyt dużej liczbie, a w niektórych przypadkach także zbyt szczegółowo, stanowiąc w rezultacie katalog wszystkich możliwych do osiągnięcia efektów zdefiniowanych dla poszczególnych zajęć bez względu na realny wybór specjalności przez studenta na danym poziomie studiów. Przykładowo, na jeden efekt składa się często kilka współrzędnych efektów częściowych dotyczących zarówno kształcenia kierunkowego, jak i specjalnościowego, np. absolwent potrafi „twórczo wykorzystać wiedzę literaturoznawczą, językoznawczą i metodologiczną w formułowaniu hipotez i konstruowaniu krytycznych argumentacji; potrafi wykorzystać wiedzę teoretyczną z zakresu pedagogiki, psychologii oraz dydaktyki i metodyki szczegółowej w celu analizowania, interpretowania i diagnozowania sytuacji pedagogicznych i dobierania strategii działań

praktycznych na poszczególnych etapach edukacyjnych; potrafi projektować i realizować programy nauczania z uwzględnieniem zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych uczniów; projektować i realizować programy wychowawczo-profilaktyczne w zakresie treści i działań wychowawczych i profilaktycznych skierowanych do uczniów, ich rodziców lub opiekunów i nauczycieli”. Student specjalności *wiedza o kulturze* nie ma jednak możliwości osiągnięcia efektów sformułowanych dla specjalności *nauczycielskiej*, mimo iż wszystkie one zostały na równi uwzględnione w opisie efektów uczenia się na danym stopniu. Konieczne jest zredukowanie liczby i przeformułowanie opisu efektów uczenia się, tak by w bardziej przejrzysty i czytelny sposób wskazywały one na wiedzę, umiejętności i kompetencje absolwenta olsztyńskiej polonistyki z uwzględnieniem możliwości indywidualizacji ścieżki kształcenia.

Brak możliwości osiągnięcia wszystkich uwzględnionych w opisie kierunkowych efektów uczenia się potwierdzają także macierze dla I i II stopnia. Macierz dla specjalności *wiedza o kulturze* na I stopniu pomija na przykład efekt kierunkowy wskazujący na znajomość przez absolwenta „podstaw funkcjonowania i patologii aparatu mowy, zasad emisji głosu, podstaw funkcjonowania narządu wzroku i równowagi”, a efekt odnoszący się specjalnościowego kształcenia nauczycieli: „zna strukturę i funkcje systemu oświaty – cele, podstawy prawne, organizację i funkcjonowanie instytucji edukacyjnych, wychowawczych i opiekuńczych, a także alternatywne formy edukacji; zna prawa dziecka i osoby z niepełnosprawnością” przyporządkowany został jedynie i błędnie *Ekonomii*, nie jest zatem osiągany.

Efekty uczenia się odzwierciedlają ogólnoakademicki profil studiów, z zastrzeżeniem, iż efekty odnoszące się do kształcenia specjalnościowego o praktycznym nachyleniu są eksponowane znacznie bardziej niż kompetencje badawcze osiąmane w czasie studiów. Rekomenduje się przy przeformułowywaniu efektów uczenia się zachowanie odpowiednich proporcji, tak by zwłaszcza na studiach II stopnia wzmocnione zostało ich badawcze nachylenie w porównaniu do kształceniu umiejętności zawodowych. Charakter efektów uczenia się odpowiada problematyce badawczej językoznawstwa i literaturoznawstwa oraz innych dyscyplin humanistycznych, do których odnoszą się efekty uczenia się, uwzględniając specyfikę kierunku i poszczególnych specjalności (pedagogika, nauka o kulturze i religii).

Studenci filologii polskiej, którzy wybrali specjalność nauczycielską na I i II stopniu kształcenia realizują efekty uczenia zgodnie z Rozporządzeniem MNiSW z dnia 25 lipca 2019 r. w zakresie przygotowania psychologiczno-pedagogicznego i przygotowania dydaktycznego. Efekty specjalnościowe w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych włączone zostały w efekty kierunkowe i zapewniają realizację standardu kształcenia nauczycieli, a ich potwierdzenie znajduje się w opisach efektów zawartych w sylabusach zajęć specjalnościowych.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Koncepcja i cele kształcenia na kierunku filologia polska wpisują się w strategię rozwoju Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, są zgodne ze specyfiką dziedziny nauk humanistycznych i dyscyplin językoznawstwo i literaturoznawstwo, w których umiejscowiony został kierunek oraz problematyka badań pracowników prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku. Wiedza polonistyczna oraz filologiczne umiejętności studentów zyskują uzupełnienie w kompetencjach

społecznych i zawodowych, które rozwijane są w ramach zajęć specjalnościowych, wybieranych przez studentów I i II stopnia. Pozostają one w związku z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego i podlegają doraźnym modyfikacjom. Brak jednak kompleksowej ewaluacji koncepcji kształcenia w powiązaniu z wypracowaniem polityki i strategii edukacyjnej dla całego Wydziału Humanistycznego, na którym realizowana jest filologia polska.

Efekty uczenia się dla studiów I i II stopnia zostały określone w sposób specyficzny dla literaturoznawstwa i językoznawstwa, są zgodne z obecnym stanem wiedzy w tych dyscyplinach oraz założoną koncepcją kształcenia. Efekty kierunkowe na obu stopniach wskazują także na umiejętności i kompetencje społeczne niezbędne w działalności badawczej absolwenta oraz odnoszą się do umiejętności komunikowania się w języku obcym na wymaganych przepisami prawa poziomach ESOKJ.

Założone dla kierunku efekty uczenia się na obu poziomach kształcenia odzwierciedlają w podstawowym stopniu ogólnoakademicki profil studiów. Nie zostały jednak sformułowane w sposób jasny i zrozumiały, który pozwala na stworzenie pełnego systemu ich weryfikacji. Nie wszystkie też są możliwe do osiągnięcia przy realizowanej przez studenta ścieżce kształcenia, stanowiąc zestawienie wszystkich możliwych do osiągnięcia efektów zdefiniowanych dla poszczególnych zajęć, bez względu na realny wybór specjalności przez studenta.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Zredukowanie liczby i przeformułowanie opisu efektów uczenia się, tak by w jasny i zrozumiały sposób wskazywały na wiedzę, umiejętności i kompetencje absolwenta z uwzględnieniem możliwości specjalnościowej indywidualizacji ścieżki kształcenia, umożliwiając mu tym samym osiągnięcie wszystkich założonych dla kierunku efektów uczenia się.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Treści programowe na ocenianym kierunku są zgodne z założonymi efektami uczenia się oraz z aktualnym stanem wiedzy badań literaturoznawczych i językoznawczych. Dotyczą one zagadnień z zakresu historii literatury i literatury współczesnej, literatury najnowszej (na II stopniu), literatury powszechnej, poetyki, teorii literatury i metodologii badań literackich, gramatyki opisowej i historycznej, historii języka polskiego, teorii języka i metodologii badań językoznawczych, stylistyki, kultury języka polskiego, językoznawstwa komputerowego. Rozwijaniu samodzielności badawczej na studiach II stopnia sprzyja układ treści programowych w ramach zajęć *nurty i style literacko-artystyczne*, z zastrzeżeniem, że w przypadku studentów niemających podstaw filologicznych po I stopniu zajęcia te nie tyle pogłębiają nabyte na I stopniu wiedzę i umiejętności, ile wykorzystywane są na jej uzupełnianie. W ramach zajęć specjalnościowych realizowane są treści programowe umożliwiające specjalistyczne przygotowanie z zakresu wiedzy o kulturze i edytorstwa tekstów.

Program studiów zapewnia także treści programowe pogłębiające znajomość kultury, filozofii, języka łacińskiego, historii oraz treści kształcące umiejętności językowe w zakresie wybranego języka obcego na poziomie B2 na studiach I stopnia. Program studiów II stopnia nie uwzględnia jednak treści programowych umożliwiających osiągnięcie przez studentów umiejętności językowych w zakresie języka obcego – uzyskania poziomu B2+ nie zapewniają bowiem treści programowe sformułowane dla prowadzonych w języku polskim *warsztatów translatorskich*.

Dobór treści dla poszczególnych zajęć należy zatem ocenić pozytywnie jako zapewniający kompleksowość i odpowiedni poziom szczegółowości treści w odniesieniu do specyfiki każdego z przedmiotów, dzięki czemu możliwe jest uzyskanie wszystkich efektów uczenia się zakładanych dla ocenianego kierunku z dwoma zastrzeżeniami. Dotyczą one treści programowych, realizowanych w ramach wybranej przez studenta ścieżki specjalnościowej, które nie zapewniają osiągnięcia wszystkich zakładanych dla kierunku efektów uczenia się, a także kształcenia językowego na II stopniu. Konieczne jest wprowadzenie zajęć lub zmiana formuły *warsztatów translatorskich*, tak by w ich ramach realizowane były treści programowe zapewniające znajomość języka obcego na poziomie B2+.

Sylabusy potwierdzają aktualność oraz zgodność treści programowych ze współczesną wiedzą i metodyką badań w zakresie literaturoznawstwa i językoznawstwa, do których to dyscyplin przyporządkowany został kierunek. Treści programowe zostały sformułowane w sylabusach na różnym stopniu ogólności, w niektórych przypadkach w formie bardzo ogólnego opisu charakteryzującego bardziej specyfikę zajęć bądź ich formę niż zawartość merytoryczną, np. „zajęcia dotyczą szeroko rozumianej kultury oraz jej związków z literaturą”, polegają na „zapoznaniu z literaturą polską doby romantyzmu. Student uczestniczy w wykładach *historyczno-problemowych*”. Rekomenduje się skorygowanie sylabusów pod kątem sformułowanych w nich treści programowych i uzupełnienie opisów. Niemniej jednak treści programowe są zgodne z aktualnym stanem wiedzy i metodyki badań w dyscyplinach językoznawstwo i literaturoznawstwo, do których przypisano kierunek. Odpowiadają one także badaniom prowadzonym przez pracowników badawczo-dydaktycznych, wykorzystywanym na zajęciach kierunkowych, seminariach oraz wykładach monograficznych. W mniejszym zakresie świadczą o tym tematy aktualnie oferowanych studentom zajęć do wyboru ze względu na ich

relatywnie niewielką ofertę: *wizerunki kobiet w literaturze i sztuce* oraz *życie kulturalne Wilna* (ta sama oferta na obu stopniach kształcenia).

Znajdująca się w sylabusach literatura przedmiotu wskazuje na aktualność treści programowych oraz ich zgodność z działalnością badawczą, a także współczesnymi tendencjami rozwojowymi historii i teorii literatury oraz językoznawstwa. Dotyczy to także treści programowych realizowanych przez studentów specjalności nauczycielskiej, która przygotowuje polonistów do pracy w szkole podstawowej i ponadpodstawowej zgodnie z Rozporządzeniem z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

Określona w programie studiów liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów zapewnia osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, przy czym liczba zajęć na II stopniu pozostaje relatywnie bardzo wysoka, nie sprzyjając tym samym aktywizującym formom pracy własnej studenta. Liczba punktów ECTS uzyskiwana w ramach zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich jest zgodna z wymaganiami. Sylabusy zawierają informacje o bilansie nakładu pracy studenta, uwzględniając godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim (udział w zajęciach i konsultacje) oraz samodzielną pracę studenta (np. przygotowanie pisemnych prac domowych, przygotowanie do sprawdzianów, przygotowanie do zajęć, lekturę tekstów na zajęcia).

Również układ zajęć w planie studiów uznać należy za odpowiedni do charakteru nauczanych treści oraz zapewniający osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów uczenia. Poszczególne przedmioty zaplanowane zostały w ramach harmonogramu zajęć w sposób poprawny i równomierny, a ich sekwencja dostosowana jest do specyfiki kształcenia na filologii polskiej.

Za różnorodny uznać należy też dobór form zajęć, uwzględniających specyfikę poszczególnych przedmiotów i zapewniających osiąganie założonych efektów uczenia się, także w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej. Program studiów przewiduje zajęcia w formie wykładów (informacyjnych, problemowych, konwersatoryjnych), ćwiczeń (praktycznych, audytoryjnych, komputerowych), warsztatów, lektoratów i praktyk zawodowych, a także proseminariów, seminariów, które rozwijają kompetencje badawcze. Zwraca jednak uwagę bardzo wysoki udział form wykładowych w kształceniu: na I stopniu pojawia się 1157 h wykładów i 1120 ćwiczeń, na II – 662 h wykładów i 660 ćwiczeń. Takie proporcje między wykładami a ćwiczeniami nie wspomagają indywidualizacji pracy ze studentami i nie sprzyjają ich aktywizacji. Rekomenduje się modyfikację programu studiów pod kątem form prowadzenia zajęć i zwiększenie udziału zajęć preferujących aktywne formy pracy ze studentem.

Program studiów umożliwia studentom elastyczne kształtowanie ścieżki kształcenia przede wszystkim dzięki możliwości wyboru z oferty specjalnościowej, oferowanej także studentom innych kierunków realizowanych na Wydziale Humanistycznym. Do puli zajęć wybieralnych należy przedmiot ogólnouczelniany, lektorat, proseminarium i seminarium oraz wykład monograficzny. Program studiów filologii polskiej umożliwia zatem wybór zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS (68 ECTS na studiach I stopnia i 49 ECTS na studiach II stopnia). Zastrzeżenie dotyczy realizacji wyboru wykładów monograficznych, których oferta jest ograniczona do dwóch lub jednego przedmiotu na danym roku i powtarza się na kolejnych latach i poziomach studiów. Rekomenduje się poszerzenie oferty i urealnienie wyboru tych zajęć.

Łączna liczba punktów ECTS wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów na obu poziomach kształcenia spełnia wskaźniki określone Ustawą (na I stopniu wynosi 92

ECTS dla specjalności *nauczycielskiej* i 91 ECTS dla specjalności *wiedza o kulturze*, a na II stopniu dla obu oferowanych specjalności – 62 ECTS). Zostały również zrealizowane wymogi dotyczące liczby punktów przypisanych przedmiotom powiązanym z prowadzonymi na Wydziale badaniami naukowymi w dyscyplinach literaturoznawstwo i językoznawstwo, która na studiach obu poziomów stanowi ponad 50% ogólnej liczby ECTS, obejmując obowiązkowe zajęcia podstawowe i kierunkowe, proseminaria i seminaRIA dyplomowe oraz niektóre zajęcia specjalnościowe.

Plan studiów uwzględnia konieczność uzyskania przez studentów poziomu B2 z zakresu nowożytnego języka obcego na studiach I stopnia. Program studiów II stopnia nie przewiduje zajęć w zakresie języka obcego, które zapewniają osiągnięcie kształcenia językowego na poziomie B2+.

Studenci filologii polskiej mogą realizować specjalność nauczycielską na I i II stopniu kształcenia zgodnie z Rozporządzeniem MNiSW z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela. Harmonogram realizacji programu studiów, formy zajęć oraz ich kolejność w planie studiów jest merytorycznie uzasadniona i odpowiada wymaganiom opisanym w standardzie kształcenia. Liczba ECTS przypisana poszczególnym modułom realizowanym na tej specjalności jest również zgodna z obowiązującymi przepisami. Pełne uprawnienia zawodowe uzyskuje absolwent, który ukończył specjalność nauczycielską na I i II stopniu studiów.

Metody dydaktyczne stosowane w procesie nauczania na filologii polskiej korzystają przede wszystkim z tradycyjnych sposobów prowadzenia zajęć – dominuje forma wykładu (informacyjnego, objaśniającego, problemowego, konwersatoryjnego, z użyciem prezentacji multimedialnej), a na ćwiczeniach – metoda problemowa, analiza tekstów literackich z dyskusją oraz praca z tekstem. Przykładowo, na zajęciach z gramatyki opisowej wykorzystywany jest wykład multimedialny oraz ćwiczenia praktyczne, polegające na analizie tekstów i przykładów z dyskusją, metoda filologiczna oraz problemowa. Różnicowanie metod na różnym stopniu szczegółowości odnotowują sylabusy, potwierdzając znaczący udział metod wykładowych oraz prezentacji multimedialnych w kształceniu przy niewielkim wykorzystaniu metod projektu (na nielicznych zajęciach, np. *technologiach informacyjnych w humanistyce, wiedzy o mediach oraz pragmatyce językoznawczej*). Generalnie metody stosowane na ocenianym kierunku należy uznać za umiarkowanie różnorodne, nakierowane na studenta, uwzględniające samodzielne uczenie się, pozostające w ścisłym związku ze specyfiką kształcenia polonistycznego oraz umożliwiające przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej. Ze względu na dominujący udział form wykładowych rekomenduje się zwiększenie metod projektowych, aktywizujących studentów i nastawionych na pracę własną i zespołową, zwłaszcza na studiach II stopnia.

Metody kształcenia stosowane na lektoratach języka obcego na studiach I stopnia zapewniają uzyskanie kompetencji w zakresie opanowania języka obcego na poziomie B2.

Indywidualizacji procesu kształcenia na olsztyńskiej polonistyce sprzyja niewielka liczebność grup, która ułatwia dostosowanie metod do indywidualnych potrzeb studentów oraz możliwość kontaktu z pracownikami badawczo-dydaktycznymi podczas godzin konsultacji. Metody kształcenia dostosowują proces uczenia się do zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych studentów dzięki oraz wykorzystaniu rozwiązań ułatwiających studiowanie osobom z niepełnosprawnościami (np. rejestracja zajęć, pomoc asystenta, który wykonuje np. notatki na zajęciach czy pomaga w przemieszczaniu się, dostosowanie formy zajęć z wychowania fizycznego do stopnia niepełnosprawności).

Nie zostały określone specyficzne efekty uczenia się dla poszczególnych praktyk realizowanych w ramach specjalności (zakładają one np. „kształcenie umiejętności wykorzystania wiedzy zdobytej na studiach”, „poznanie organizacji, struktur i sposobu funkcjonowania instytucji” czy „kształtowanie odpowiedniego stosunku do zawodu”), podobnie jak treści programowe, które wraz z efektami uczenia mogłyby stanowić punkt odniesienia dla formułowania opinii przez opiekuna praktyk w instytucji przyjmującej studenta.

Praktyki na specjalności *wiedza o kulturze* i *edytorstwo tekstów* obejmują 160 h i realizowane są po zakończeniu odpowiednio IV i II semestru, a ich realizacja możliwa jest też na ostatnim roku studiów. Wymiar czasowy i umiejscowienie w planie studiów uznać należy za właściwe.

Studenci filologii polskiej specjalności *wiedza o kulturze* mogą odbywać praktyki w instytucjach kulturalnych (np. teatrach, muzeach, ośrodkach kultury, bibliotekach), a studenci specjalności *edytorstwo tekstów* – w wydawnictwach i ośrodkach masowego przekazu. Student samodzielnie proponuje miejsce odbywania praktyki, a w razie problemów z wyborem placówki może liczyć na pomoc opiekuna z ramienia Uczelni. Uczelnia przedstawia natomiast propozycje placówek dydaktycznych, w których można odbywać praktyki w ramach specjalności nauczycielskiej. Wydział zbiera informacje o miejscach odbywania praktyk na specjalnościach nienauczycielskich, nie dysponuje jednak pełną bazą instytucji, z której mogliby korzystać studenci. Nie sformułowano także konkretnych kryteriów, które muszą spełniać placówki przyjmujące studentów na praktyki. Rekomenduje się przygotowanie sprawdzonej i potwierdzonej za pomocą określonych kryteriów jakościowych bazy miejsc praktyk, z których korzystać będą studenci poszczególnych specjalności.

Podstawą zaliczenia praktyk jest wypełniony dziennik praktyk, zawierający wykaz zadań realizowanych przez studenta oraz opinię wystawioną przez opiekuna praktyk. Zawierają one opinie pracodawców na temat umiejętności studenta realizującego praktykę zawodową, które dotyczą przede postaw praktykanta, jego zaangażowania i sumienności w wykonywaniu zadań, w niektórych przypadkach odwoływały się do wiedzy i umiejętności specyficznej dla danej specjalności. Obowiązujące metody weryfikacji zakładane dla praktyk oraz sposób dokumentowania ich przebiegu nie zawsze jednak zapewniają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów, nie korzystają bowiem z efektów uczenia się sformułowanych dla praktyk danego bloku specjalnościowego.

Organizacja praktyk i nadzór nad ich realizacją odbywa się na podstawie *Regulaminu Studiów UWM w Olsztynie* oraz *Regulaminu studenckich praktyk zawodowych* na Wydziale Humanistycznym, w którym wskazane zostały osoby odpowiadające za organizację i nadzór nad praktykami na kierunku. Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje opiekunów praktyk umożliwiają prawidłową realizację praktyk, a liczba opiekunów jest wystarczająca w odniesieniu do liczebności grup praktykantów. Istnieje również możliwość zaliczenia praktyk zawodowych na podstawie doświadczeń zawodowych, jeżeli student udokumentuje doświadczenie zawodowe, które odpowiada programowi praktyki, co nie znajduje umocowania prawnego. Rekomenduje się rezygnację z tej możliwości. Na kierunku odbywa się ewaluacja praktyk zawodowych w formie ankietyzacji, zbierającej informacje zwrotne od pracodawców oraz członków Rady Programowej, w skład której wchodzi interesariusze wewnętrzni.

Spełnione zostały także wymogi związane z kształceniem nauczycieli, które w roku akad. 2019/2020 dostosowano do nowych przepisów. Studenci olsztyńskiej polonistyki odbywają 40 godzin praktyki psychologiczno-pedagogicznej oraz 120 godzin praktyki przedmiotowo-metodycznej. Program praktyk specjalności nauczycielskiej realizowany na filologii polskiej pozostaje w zgodzie z Rozporządzeniem

Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz.U. 2019 poz. 1450) w zakresie modułów kształcenia, ich minimalnego wymiaru godzinowego i punktowego oraz doboru treści poszczególnych modułów. Praktyki odbywają się zarówno w szkole podstawowej, jak i ponadpodstawowej i są zintegrowane z realizacją zajęć z zakresu dydaktyki przedmiotu nauczania. Praktyki śródroczne studenci odbywają w szkołach ćwiczeń, a opiekunem praktyk jest metodyk prowadzący zajęcia z dydaktyki przedmiotowej. Poprawny jest także sposób dokumentowania przebiegu praktyk (sprawozdania i konspekt lekcji, dzienniczek praktyk z opinią nauczyciela, rozmowa ze studentem).

Harmonogram zajęć pozwala na realizację zajęć dydaktycznych zgodnie z zasadami higieny procesu nauczania i umożliwia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczanego na udział w zajęciach i samodzielne uczenie się. Czas przeznaczony na sprawdzanie i ocenę efektów uczenia się umożliwia weryfikację efektów uczenia się oraz dostarczenie studentom informacji zwrotnej o uzyskanych efektach.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Treści programowe na ocenianym kierunku, czas trwania kształcenia oraz szacowany nakład pracy studentów umożliwiają realizację treści programowych i efektów uczenia się założonych dla filologii polskiej. Dobór treści zapewnia kompleksowość i odpowiedni poziom kształcenia na każdym z przedmiotów, a także poświadcza ich aktualność i zgodność ze współczesną wiedzą w zakresie literaturoznawstwa i językoznawstwa, do których przyporządkowano efekty uczenia się. Dotyczy to także treści programowych realizowanych przez studentów specjalności nauczycielskiej. Zastrzeżenie wiąże się z kształceniem językowym na II stopniu, program studiów nie przewiduje bowiem treści programowych pozwalających na osiągnięcie przez studentów zakładanego poziomu B2+.

Wymiar zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów oraz ich układ w planie studiów uznać należy za odpowiedni do charakteru nauczanych treści i zapewniający osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów uczenia się. Program studiów II stopnia nie przewiduje jednak zajęć z języka obcego. Określony w planie studiów szacowany czas pracy studentów, mierzony liczbą punktów ECTS, umożliwia realizację treści programowych i jest dostosowany do efektów uczenia się założonych dla filologii polskiej. Plan studiów pozwala na wybór zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS, z zastrzeżeniem zbyt małej oferty wykładów monograficznych, która umożliwiłaby realny wybór studenta.

Dobór form zajęć należy uznać za różnorodny, uwzględniający specyfikę poszczególnych przedmiotów i zapewniający osiąganie założonych efektów uczenia się, z zastrzeżeniem wysokiego udziału form wykładowych w kształceniu. Proporcje między wykładami a ćwiczeniami wymagają modyfikacji na rzecz zajęć wspomagających indywidualizację pracy ze studentami i ich aktywizację.

Program studiów przewiduje różnorodne formy i metody dydaktyczne nakierowane na studenta, uwzględniające samodzielne uczenie się oraz pozostające w ścisłym związku ze specyfiką kształcenia polonistycznego. Zapewniają one studentom osiąganie założonych efektów uczenia się, także w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań i kompetencji społecznych

niezbędnych w działalności badawczej, z zastrzeżeniem dotyczącym niewielkiego udziału metod projektowych, aktywizujących studentów zwłaszcza na studiach II stopnia.

Dobór miejsc praktyk, ich wymiar i termin realizacji uznać należy za właściwy. Obowiązujące metody weryfikacji praktyk oraz sposób dokumentowania ich przebiegu nie zawsze zapewniają jednak skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów. Nie zostały wykorzystane w weryfikacji treści programowe praktyk, które wraz z efektami uczenia stanowić mogłyby punkt odniesienia dla formułowania opinii przez opiekuna praktyk. Nie stworzono także pełnej bazy praktyk dla specjalności *wiedza o kulturze i edytorstwo tekstów*.

Spełnione zostały wymagania związane z kształceniem nauczycieli na filologii polskiej. Zarówno praktyki, jak i cały program specjalności nauczycielskiej w zakresie modułów kształcenia, ich minimalnego wymiaru godzinowego i punktowego oraz doboru treści poszczególnych modułów pozostaje w zgodzie z Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Natomiast o propozycji oceny kryterium spełnione częściowo zaważyły:

- 1) brak zajęć i treści programowych umożliwiających studentom II stopnia osiągnięcie poziomu B2+ kształcenia językowego;
- 2) niedostateczna weryfikacja i sposób dokumentacji praktyk.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

- 1) wprowadzenie zajęć umożliwiających realizację treści programowych zapewniających na II stopniu znajomość języka obcego na poziomie B2+.
- 2) uzupełnienie obowiązujących metod weryfikacji zakładanych dla praktyk i zmodyfikowanie sposobu dokumentowania ich przebiegu z wykorzystaniem opisu efektów uczenia się i treści programowych sformułowanych dla praktyk danej specjalności.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Na filologii polskiej obowiązują spójne i przejrzyste warunki i kryteria kwalifikacji kandydatów, określane są na każdy rok akademicki Uchwałą Senatu UWM w Olsztynie w sprawie zasad i trybu przyjmowania kandydatów na I rok studiów stacjonarnych. Uzupełnia ją Uchwała w sprawie zasad przyjmowania na I rok studiów w Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie laureatów i finalistów olimpiad stopnia centralnego.

O przyjęcie na studia I stopnia kierunku filologia polska mogą ubiegać się osoby z nową i starą maturą, maturą międzynarodową lub posiadające świadectwo dojrzałości uzyskane za granicą. O kolejności przyjęć na studia I stopnia decyduje miejsce w rankingu na podstawie konkursu świadectw dojrzałości z przedmiotów maturalnych, zgodnie z Uchwałą Senatu w sprawie zasad i trybu rekrutacji. Laureaci i finaliści wybranych olimpiad oraz konkursów stopnia centralnego mogą być przyjmowani na I rok studiów z pominięciem postępowania kwalifikacyjnego. O przyjęcie na studia II stopnia mogą ubiegać się kandydaci posiadający dyplom ukończenia studiów co najmniej I stopnia na tym samym lub pokrewnym kierunku studiów, należącym do dziedziny nauk humanistycznych lub społecznych. Kryterium kwalifikacji kandydatów na studia II stopnia jest ranking ostatecznego wyniku studiów bez wyrównania do pełnej oceny do wypełnienia określonej liczby miejsc. Warunkiem ubiegania się o przyjęcie na specjalność nauczycielską jest ukończenie specjalności nauczycielskiej w zakresie języka polskiego na I stopniu kształcenia.

Przyjęte na filologii polskiej zasady i kryteria kwalifikacji uznać należy za właściwe i bezstronne, zapewniające właściwy dobór kandydatów oraz równość ich szans w podejmowaniu kształcenia na ocenianym kierunku.

Na olsztyńskiej polonistyce istnieje również możliwość identyfikacji i uznawania efektów uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych na innych kierunkach i uczelniach. Zasady potwierdzania efektów kształcenia uzyskanych poza edukacją formalną, które określone zostały w załączniku do Uchwały Nr 576 z dnia 20 września 2019 r., zapewniają możliwość identyfikacji efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz oceny ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów.

Zasady i procedury dyplomowania, obowiązujące na ocenianym kierunku zostały określone w Regulaminie studiów uchwalonym przez Senat UWM w Olsztynie oraz dokumentach wydziałowych WSZJK, odnoszących się do kształcenia polonistycznego. Sformułowane tam zasady dotyczą wyznaczania opiekuna pracy dyplomowej, sposobu ustalania i zatwierdzania tematu pracy, sprawdzenia pracy przy pomocy programu antyplagiatowego, przebiegu egzaminu dyplomowego i składu komisji egzaminacyjnej. Regulacje te należy uznać za trafne, specyficzne i zapewniające potwierdzenie osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się na zakończenie studiów.

Ogólne zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się na ocenianym kierunku zawarte zostały w Regulaminie studiów oraz wydziałowej procedurze, która formułuje ogólne zasady weryfikacji efektów uczenia się, sposób ich dokumentowania, wymagania stosowane w przypadku przedmiotów kończących się egzaminem i zaliczeniem, zasady archiwizacji prac etapowych oraz wzór protokołu egzaminu ustnego, zapewniając zarazem bezstronność, rzetelność i przejrzystość procesu weryfikacji. Obowiązujące na kierunku zasady umożliwiają także

równe traktowanie studentów w procesie weryfikacji efektów uczenia się, w tym także studentów z niepełnosprawnością, zapewniając im możliwość zmiany formy zaliczenia i egzaminu z wykorzystaniem alternatywnych rozwiązań, ułatwiających studiowanie osobom z niepełnosprawnościami, przy czym zastosowane metody uwzględniają stopień i charakter niepełnosprawności studenta oraz specyfikę poszczególnych przedmiotów (np. wydłużenie czasu zaliczenia/egzaminu, zmiana jego formy lub miejsca).

Określone zostały także zasady przekazywania studentom informacji zwrotnej dotyczącej stopnia osiągnięcia efektów uczenia się na poszczególnych etapach studiów oraz sposoby postępowania w sytuacjach konfliktowych związanych z weryfikacją i oceną efektów uczenia się. Studenci mają możliwość zgłoszenia takich sytuacji opiekunom roczników, kierownikom Katedr oraz do prodziekanowi ds. studenckich którzy zobowiązani są do podjęcia odpowiednich działań. Dotyczy to także zachowań nieetycznych i niezgodnych z prawem, które po rozpoznaniu sprawy mogą być skierowane do komisji dyscyplinarnej. Przy Radzie Uczelnianej Samorządu Studenckiego działa również Rzecznik Praw Studenta, który interweniuje w przypadku łamania praw studentów na uczelni oraz podejmuje działania zmierzające do zwiększania świadomości w zakresie praw i obowiązków studentów.

Wszystkie zajęcia przewidziane programem studiów kończą się egzaminem lub zaliczeniem, a obowiązujące zasady ich uzyskiwania zapewniają przejrzystość procesu weryfikacji oraz wiarygodność i porównywalność ocen. Metody sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia efektów uczenia się dostosowane są do specyfiki treści programowych na kierunku filologia polska. Sposób weryfikacji efektów uczenia się, których osiągnięciu mają służyć zajęcia z danego przedmiotu, opisany jest w sylabusie. Wśród metod weryfikacji znajdują się prace pisemne np. w formie esejów i referatów, a także testy i prezentacje multimedialne, prace projektowe oraz dzienniki praktyk, egzaminy i kolokwia zaliczeniowe w formie ustnej i pisemnej. Za ujednolicenie sposobów weryfikacji efektów w ramach przedmiotu odpowiada jego koordynator. Określone zostały także terminy przekazywania studentom informacji zwrotnej dotyczącej stopnia osiągnięcia efektów uczenia się.

Również metody stosowane w ramach seminarium dyplomowego pozwalają na weryfikację postępów w pisaniu pracy dyplomowej i umożliwiają sprawdzenie i ocenę przygotowania do prowadzenia działalności naukowej: student przygotowuje konspekt pracy oraz kolejne jej rozdziały, które podlegają sukcesywnej merytorycznej i redakcyjnej ocenie. Weryfikacja efektów uczenia się w zakresie znajomości języka obcego odbywa się na w formie co najmniej dwóch sprawdzianów pisemnych w semestrze oraz końcowego egzaminu pisemnego na poziomie B2, który składa się z 4 komponentów: rozumienia ze słuchu, rozumienia tekstu czytanego, testu gramatycznego i testu leksykalnego. Nie określono natomiast metod, które umożliwiają sprawdzenie i ocenę opanowania języka obcego na poziomie B2+ w przypadku studiów II stopnia w związku z brakiem zajęć, których efekty uczenia się zapewniłyby adekwatny poziom kształcenia językowego. Rekomenduje się wprowadzenie takich metod weryfikacji w powiązaniu z odpowiednimi zajęciami.

W przypadku specjalności przygotowującej do wykonywania zawodu nauczyciela języka polskiego metody weryfikacji efektów uczenia się w przypadku specjalizacji nauczycielskiej są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r.

Prace etapowe, zaliczeniowe i egzaminacyjne, a także dzienniki praktyk potwierdzają ich dostosowanie do poziomu i profilu, efektów uczenia się oraz dyscyplin, do których kierunek został przyporządkowany. Tematyka prac wiąże się ze specyfiką kształcenia polonistycznego, a zastosowane w nich formy

i metody weryfikacji (sprawdziany pisemne, egzaminy ustne, analizy i interpretacje tekstów) zostały trafnie dobrane do zajęć i efektów uczenia się sformułowanych dla ocenianego kierunku. W pojedynczych przypadkach niskiej ocenie pracy nie towarzyszy żaden komentarz, w rezultacie student nie uzyskuje pełnej informacji zwrotnej.

Tematyka przedłożonych do oceny prac dyplomowych była zgodna ze specyfiką kształcenia polonistycznego, a także problematyką, w której specjalizuje się dany promotor, co umożliwia zweryfikowanie osiągnięcia przez studenta umiejętności i kompetencji związanych z prowadzeniem działalności naukowej. Recenzje sporządzono rzetelnie, oceny były różnorodne, ale nie zawsze adekwatne do wartości pracy. Pojawiały się bowiem przypadki zawyżania ocen na obu poziomach kształcenia, co podważa zasadę rzetelności. Tematy były w kilku pracach zakrojone zbyt szeroko w porównaniu z merytoryczną zawartością, bibliografia nie zawsze wystarczająca w odniesieniu do tematu pracy, a w jednym przypadku na II stopniu praca nie spełniała wymogów danego poziomu kształcenia. Rekomenduje się zapewnienie odpowiedniej weryfikacji prac dyplomowych, gwarantującej zgodność pracy z danym poziomem kształcenia, odpowiedni zakres tematyczny oraz dobór bibliografii.

O osiągnięciu efektów uczenia się przez studentów świadczą także nieliczne w ostatnich latach osiągnięcia naukowe studentów, którzy mają także możliwość działalności w dwóch studenckich kołach naukowych – językoznawczym i literaturoznawczym. Efekty ich prac prezentowane są na ogólnopolskich konferencjach studenckich, ale tylko nieliczne z nich są ogłaszane w formie artykułów (ostatnie trzy lata nie przyniosły żadnej publikacji naukowej).

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Na filologii polskiej zostały sformułowane i funkcjonują w sposób właściwy zasady rekrutacji kandydatów, zaliczania etapów studiów, uznawania efektów uczenia się oraz potwierdzania efektów uczenia się.

Obowiązujące na kierunku ogólne zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się umożliwiają równe traktowanie studentów, w tym także osób z niepełnosprawnością oraz zapewniają przejrzystość procesu weryfikacji, wiarygodność i porównywalność ocen, z zastrzeżeniem dotyczącym prac dyplomowych. Określone dla kierunku zasady i procedury dyplomowania uznać należy za trafne i specyficzne, jednak sposób weryfikacji pojedynczych prac dyplomowych świadczy o zawyżeniu ocen, co sprzeczne jest z zasadą rzetelności oceny i równego traktowania studentów w procesie weryfikacji.

Na ocenianym kierunku funkcjonują odpowiednie zasady postępowania w sytuacjach spornych związanych z weryfikacją i oceną efektów uczenia się, dyskryminacją i zachowaniami nieetycznymi.

Metody weryfikacji efektów uczenia się zostały trafnie dobrane i właściwie zróżnicowane w zależności od celu kształcenia określonego dla każdego modułu programu studiów. Umożliwiają one monitorowanie postępów studentów w nauce oraz sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia przez nich efektów uczenia się na każdym etapie kształcenia, a także zapewniają równe traktowanie studentów w procesie weryfikacji, w tym także osób z niepełnosprawnością. Nie określono metod, które umożliwiają sprawdzenie i ocenę opanowania języka obcego na poziomie B2+ w przypadku studiów

II stopnia w związku z brakiem zajęć, których efekty uczenia się zapewniłyby adekwatny poziom kształcenia językowego.

Treść prac dyplomowych, etapowych oraz przykładowej dokumentacji praktyk pozwala na pozytywną ocenę zgodności ich formy, tematyki i metodyki z koncepcją, efektami, a także profilem kształcenia na ocenianym kierunku, podobnie jak aktywność naukowa studentów.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Nie sformułowano

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

Na ocenianym kierunku zajęcia są prowadzone przez 31 pracowników wspieranych przez 4 doktorantów.

Pracownicy prowadzący zajęcia na kierunku filologia polska posiadają udokumentowany i aktualny dorobek lub doświadczenie zawodowe w zakresie obu dyscyplin, do których został przyporządkowany kierunek studiów (językoznawstwo i literaturoznawstwo). Udokumentowany dorobek naukowy dowodzi, że nauczyciele akademicki reprezentują wszystkie najważniejsze subdyscypliny w zakresie literaturoznawstwa i językoznawstwa, tak historycznego, jak i współczesnego, choć zarówno literatura dawna (do końca XVIII wieku), jak i językoznawstwo diachroniczne są słabiej reprezentowane. W kadrze kształcącej na kierunku znajduje się także osoba zajmująca się dydaktyką języka polskiego. Udokumentowany i aktualny dorobek posiadają także nauczyciele reprezentujący inne niż kierunkowe dyscypliny (w tym: pedagogika, psychologia, historia, filozofia). Stan ten pozwala na prawidłową realizację zajęć na kierunku oraz nabywanie przez studentów kompetencji badawczych, spełnia także wymogi kształcenia w zakresie specjalności nauczycielskiej. Natomiast wśród kadry kształcącej na kierunku filologia polska brakuje osób reprezentujących dyscyplinę nauki o kulturze i religii, co nie gwarantuje prawidłowej realizacji zajęć w ramach specjalności *wiedza o kulturze*, w której programie przewidziane są przedmioty, takie jak: *wstęp do kulturoznawstwa*, *teoria kultury* (ten przedmiot obowiązuje również na specjalności nauczycielskiej na II stopniu), *historia kultury*, *filozofia kultury*.

Według stanu obowiązującego w roku akademickim 2019/2020 na kierunku filologia polska studiowały 73 osoby na obu poziomach kształcenia. Wobec takiej liczby studentów kadra licząca 31 osób, w tym 7 profesorów (jeden na niepełnym etacie), 10 doktorów habilitowanych (jedna osoba uzyskała stopień naukowy doktora habilitowanego w zakresie historii), 13 doktorów, 1 magister umożliwia prawidłową realizację zajęć.

Nauczyciele akademicki posiadają również kompetencje dydaktyczne umożliwiające prawidłową realizację zajęć. Dowodzą tego zarówno prace etapowe, jak i dyplomowe oraz hospitacje. Te ostatnie wykazały umiejętność stosowania zarówno tradycyjnych, jak i nowoczesnych metod dydaktycznych, w tym z wykorzystaniem narzędzi informatycznych.

Obciążenie godzinowe prowadzeniem zajęć nauczycieli akademickich zatrudnionych w uczelni jako podstawowym miejscu pracy jest zgodne z wymaganiami – ponad 75% zajęć prowadzonych jest przez osoby zatrudnione w uczelni jako podstawowym miejscem pracy. W wypadku niektórych nauczycieli obciążenie godzinowe znacząco przekracza obowiązujące pensum (np. 320, 195, 130, 110 godzin ponadwymiarowych).

Występują przypadki niewłaściwej obsady zajęć za rok akademicki 2019/2020. W kilkunastu wypadkach, w tym również dotyczących przedmiotów kanonicznych dla kierunku, dorobek naukowy czy doświadczenie zawodowe nauczycieli akademickich nie odpowiadają treściom programowym i celom prowadzonych przedmiotów. Dotyczy to następujących przedmiotów: *literatura powszechna*, *kody kultury*, *korespondencja sztuk*, *literatura romantyzmu*, *literatura dla dzieci i młodzieży*, *literatura powszechna*, *dydaktyka języka polskiego*, *dialektologia*, *gramatyka historyczna*, *historia języka polskiego*, *poetyka*, *tekstologia*, *literatura dwudziestolecia międzywojennego*, *teatr w kulturze*, *BHP w instytucjach edukacyjnych*.

Obsada zajęć w roku 2020/2021 nie wykazuje zmian, które można by uznać za dążenie do poprawy sytuacji, przeciwnie – powiększa zakres nieprawidłowości, dotyczy to przedmiotów: *historia książki i źródłoznawstwa, teoria kultury, wstęp do kulturoznawstwa, historia kultury, filozofia kultury*.

Obciążenie godzinowe prowadzeniem zajęć nauczycieli akademickich zatrudnionych w uczelni jako podstawowym miejscu pracy jest zgodne z wymaganiami – ponad 75% zajęć prowadzonych jest przez osoby zatrudnione w uczelni jako podstawowym miejscu pracy. W wypadku niektórych nauczycieli obciążenie godzinowe znacząco przekracza obowiązujące pensum (np. 320, 195, 130, 110 godzin ponadwymiarowych).

W momencie przejścia na tryb nauczania zdalnego Uczelnia nie zapewniła nauczycielom akademickim wsparcia w zakresie korzystania z technik i metod kształcenia na odległość w postaci szkoleń czy kursów. Podczas rozmowy z pracownikami w trakcie wizytacji ZO PKA uzyskał informację, że nauczyciele mogli indywidualnie korzystać z pomocy uczelnianej jednostki, jaką jest Regionalne Centrum Informatyczne.

Dobór nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia jest transparentny, dokonują go kierownicy jednostek. Weryfikacją dorobku nauczycieli akademickich i jego powiązaniem z prowadzonymi przez nich przedmiotami zajmują się działające na Wydziale Kierunkowe Zespoły do Spraw Jakości Kształcenia. W wypadku kilkunastu przedmiotów nauczyciele nie mają jednak udokumentowanego dorobku naukowego adekwatnego do potrzeb związanych z prawidłową realizacją zajęć. Wobec wskazanych nieprawidłowości w obsadzie zajęć rekomenduje się, by obszar indywidualnych zainteresowań badawczych był bardziej skorelowany z potrzebami procesu kształcenia, tak by zapewnić prawidłową realizację zajęć.

Uczelnia ma procedury pozwalające doskonalić stan kadry. Zgodnie z wymaganiami ustawy prowadzone są okresowe oceny nauczycieli akademickich obejmujące aktywność w zakresie działalności naukowej, dydaktycznej oraz organizacyjnej i popularyzatorskiej. Uwzględnione w niej kryteria są adekwatne do potrzeb kształcenia na określonym kierunku. W Arkuszu Oceny Okresowej w ogólnej ocenie nauczyciela nie są jednak uwzględniane wyniki ocen dokonywanych przez studentów. Nauczyciele akademicy są oceniani również przez studentów, którzy po każdym semestrze wypełniają anonimową ankietę. Pozwala ona ocenić jakość spełniania obowiązków związanych z kształceniem.

Kolejnym sposobem monitorowania jakości wypełniania obowiązków związanych z kształceniem przez nauczycieli akademickich jest proces hospitacji zajęć. Wszyscy nauczyciele oraz doktoranci są hospitowani z wykorzystaniem arkusza hospitacji nie rzadziej niż raz na cztery lata zgodnie z procedurą obowiązującą na Wydziale.

W trakcie rozmowy z pracownikami ZO PKA uzyskał informację, że wyniki okresowych ankiet są wykorzystywane do doskonalenia kadry.

Polityka kadrowa jednostek organizacyjnych zaangażowanych w kształcenie na filologii polskiej sprzyja rozwojowi nauczycieli akademickich. Świadczy o tym dynamiczny rozwój kadry naukowej: w latach 2014–2019 trzech pracowników uzyskało tytuł naukowy profesora nauk humanistycznych, czterech pracowników uzyskało stopień naukowy doktora habilitowanego, wszczęte zostały dwa postępowania o nadanie tytułu profesora i jedno habilitacyjne. Elementem wsparcia kadry naukowo-dydaktycznej są podwyżki płac oraz przyznawania dodatku motywacyjnego (za osiągnięcia naukowe, dydaktyczne

i promocyjne). Ponadto Wydział wspiera finansowo wyjazdy konferencyjne oraz staże naukowe i dydaktyczne.

Podczas wizytacji ZO PKA uzyskał informację, że wobec ujawniających się od pewnego czasu nadwyżek godzinowych planowane jest zatrudnienie zarówno językoznawcy, jak i literaturoznawcy.

Na Uczelni istnieją procedury zapobiegania formom dyskryminacji (w tym molestowaniu seksualnemu i mowie nienawiści) wobec studentów i pracowników. Brakuje natomiast procedury obejmującej zasady rozwiązywania konfliktów oraz procedury reagowania na przypadki zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa. Wobec tego rekomenduje się wprowadzenie zasad rozwiązywania konfliktów.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Kierunek dysponuje odpowiednią liczebnie i strukturalnie kadrami, której kompetencje dydaktyczne i naukowe pozwalają zapewnić właściwą organizację procesu kształcenia. Nauczyciele akademicy posiadają aktualny i udokumentowany dorobek naukowy lub doświadczenie zawodowe umożliwiające prawidłową realizację zajęć. Brakuje jednak osób, które zagwarantowałyby prawidłową realizację zajęć z zakresu dyscypliny nauki o kulturze i religii. Umożliwia to studentom kierunku filologia polska osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się, z wyłączeniem specjalności *wiedza o kulturze*.

Przydział zajęć dokonywany jest w sposób transparentny i zgodnie z zasadą wiązania ich zakresu z dorobkiem i doświadczeniem zawodowym pracowników. Niezgodna z udokumentowanym dorobkiem jest obsada kilkunastu przedmiotów.

Obciążenie godzinowe pracowników należy uznać za właściwe, jednak w kilku wypadkach ujawnione zostały duże nadwyżki godzinowe.

Uczelnia wdrożyła procedury pozwalające doskonalić stan kadry. Dokonywana jest cykliczna ocena pracownicza, przeprowadzane są też semestralne ankiety studenckie oraz hospitacje zajęć. W cyklicznej ocenie pracowniczej nie uwzględnia się jednak wyników ocen dokonywanych przez studentów. Wyniki okresowych przeglądów kadry prowadzącej kształcenie są wykorzystywane do doskonalenia kadry.

Uczelnia stwarza też warunki do podnoszenia kwalifikacji przez nauczycieli akademickich i ich wszechstronnego doskonalenia się.

W jednostce istnieje system reagowania na wszelkie formy dyskryminacji wobec pracowników i studentów. Brakuje wprowadzenia procedur obejmujących zasady rozwiązywania konfliktów, a także reagowania na przypadki zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Natomiast o propozycji oceny kryterium spełnione częściowo zaważyły: 1) nieprawidłowości w obsadzie zajęć, w tym zajęć z zakresu nauk o kulturze, 2) nieuwzględnienie w ocenie okresowej nauczycieli oceny wynikającej z ankiet studentów.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

1. Zapewnienie prawidłowej obsady zajęć związanych z dyscyplinami literaturoznawstwo i językoznawstwo i wdrożenie procedury zapobiegającej w przyszłości nieprawidłowościom w tym względzie.
2. Zapewnienie prawidłowej obsady dla zajęć pozostających w obszarze dyscypliny nauki o kulturze i religii.
3. Uwzględnienie w ocenie pracowniczej oceny wynikającej z ankiet studenckich.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Zajęcia na filologii polskiej odbywają się w oddanym do użytku w 2006 r. Centrum Nauk Humanistycznych. Budynek jest nowoczesny, baza dydaktyczna, którą dysponuje kierunek, obejmuje salę teatralną, 5 aul wyposażonych w sprzęt audiowizualny zdolnych pomieścić od 136 do 366 osób, 30 sal ćwiczeniowych mieszczących do 40 osób, 2 laboratoria komputerowe o łącznej liczbie stanowisk 54.

Wykorzystywana w procesie dydaktycznym infrastruktura jest wystarczająca zarówno w odniesieniu do liczby grup studenckich, jak i ich liczebności, liczba stanowisk w pracowniach komputerowych pozwala na indywidualną pracę studentów. Sale są wyposażone w tradycyjne tablice kredowe i/lub suchościeralne, sprzęt multimedialny wraz z nagłośnieniem, w wybranych salach są tablice multimedialne, co usprawnia i unowocześnia proces kształcenia. Kształcenie na kierunku filologia polska nie wymaga specjalistycznych pracowni ani oprogramowania. Wyjątek stanowią realizowane na kierunku specjalności nauczycielska w zakresie języka polskiego oraz edytorstwo tekstów. Na potrzeby specjalności nauczycielskiej przeznaczona jest pracownia dydaktyczna wyposażona w rzutnik multimedialny i tablicę multimedialną. Program specjalności edytorskiej nie przewiduje przedmiotów wymagających specjalistycznego oprogramowania, a zajęcia z zakresu poligrafii i drukarstwa odbywają się w drukarni uniwersyteckiej.

Infrastruktura informatyczna jest dobrze rozwinięta i zapewnia w całym budynku swobodny dostęp do szybkiego i szerokopasmowego Internetu studentom i pracownikom. W momencie przejścia na nauczanie zdalne w związku zapobieganiem rozszerzania się Covid-19 Uczelnia zapewniła nauczycielom akademickim i studentom dostęp do oprogramowania umożliwiającego prowadzenie zajęć z wykorzystaniem metod kształcenia na odległość. Wykorzystuje się do tego aplikację Ms Teams.

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa i biblioteczna oraz zasady korzystania z niej są zgodne z przepisami BHP. W dobie pandemii w bibliotece przewidziane są przerwy techniczne związane z dezynfekcją. Protokół z przeglądu stanu technicznego stwierdza, że budynek dydaktyczno-naukowy jest w należytym stanie technicznym zapewniającym jego bezpieczne użytkowanie.

Biblioteka Uniwersytecka jest usytuowana nieopodal budynku dydaktycznego. Głównym źródłem informacji na temat jej funkcjonowania, dostępności pozycji, baz danych jest strona internetowa. Sposób funkcjonowania Biblioteki zapewnia właściwy dostęp do zasobów bibliotecznych. Przed zamknięciem Biblioteki w związku z zagrożeniem epidemicznym jej zasoby były udostępniane sześć dni w tygodniu (od poniedziałku do soboty) od godziny 8.00 do 20.00. W czasie pandemii biblioteka jest czynna od 8.00 do 18 w dni powszednie, w soboty od 8.00 do 15.00. W czasie sesji egzaminacyjnej i bezpośrednio przed nią godziny pracy biblioteki są wydłużane do 22.00. W czasie pandemii biblioteka stale udostępnia swoje zbiory. Wypożyczenia (zarówno pozycji magazynowych, jak i książek z wolnego dostępu) odbywają się w przedsiionku budynku. Nieprzerwanie działa także wypożyczalnia międzybiblioteczna. Uruchomiono również usługę wypożyczania czytników książek elektronicznych oraz skanowania fragmentów książek i przesyłania plików na konta poczty elektronicznej czytelników.

W budynku biblioteki do dyspozycji czytelników oprócz strefy wolnego dostępu i czytelnii ogólnej są: sala konferencyjna na 350 miejsc, 3 sale dydaktyczne (łącznie 130 miejsc), 720 miejsc czytelnianych,

159 stanowisk komputerowych, 8 kabin do pracy indywidualnej oraz 10 stanowisk pracy indywidualnej dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Godziny otwarcia, liczba i wielkość pomieszczeń bibliotecznych, a także ich wyposażenie techniczne (urządzenia reprograficzne i komputery) zapewniają warunki do komfortowego korzystania z zasobów bibliotecznych w formie tradycyjnej i cyfrowej, również w dobie pandemii.

Według stanu na 1 stycznia 2020 r. zbiory Biblioteki Uniwersyteckiej są aktualne, zgodne co do zakresu tematycznego z potrzebami procesu nauczania i uczenia się. Studenci filologii polskiej mogą korzystać z Kolekcji Dziedzinowej (Nauk Humanistycznych) i Dydaktycznej w wolnym dostępie oraz zasobów magazynowych, a także z zasobów Oddziału Zbiorów Specjalnych. Całość literatury dla kierunku obejmuje 13 930 tytułów. Oprócz tego biblioteka oferuje studentom i pracownikom filologii polskiej 372 tytuły specjalistycznych czasopism w formie papierowej. Uzupełnieniem tych zasobów jest dostęp do polskich i zagranicznych specjalistycznych baz elektronicznych. Ofertę biblioteki w dziedzinie źródeł elektronicznych wzbogacają platformy książek elektronicznych. Dzięki systemowi identyfikacji HAN bazy abstraktowe i pełnotekstowe dostępne są dla użytkowników nie tylko w sieci uniwersyteckiej, ale także z komputerów domowych.

Rozmowa ze studentami potwierdziła, że wszystkie pozycje obowiązkowe przewidziane w sylabusach są dostępne w bibliotece. Uzupełnianie na bieżąco zasoby biblioteczne zapewniają studentom i pracownikom dostęp do najnowszej literatury przedmiotu prezentującej najnowsze badania i koncepcje tak polskie, jak i zagraniczne. Zarówno pracownicy, jak i studenci mogą zgłaszać potrzeby w zakresie piśmiennictwa dzięki istniejącemu na stronie biblioteki formularzowi lub bezpośrednio w bibliotece.

W zakresie dostosowania infrastruktury dydaktycznej, naukowej i bibliotecznej do potrzeb osób z niepełnosprawnością spełnione są wysokie standardy. Sukcesywnie likwidowane są bariery architektoniczne (montowane są windy, schodofazy, najazdy). Sale dydaktyczne są wyposażone w specjalistyczny sprzęt dla osób z niepełnosprawnością ruchową, z uwagi na osoby niedowidzące i chore na epilepsję zastosowano oświetlenie LED, w aulach i dziekanacie zamontowano wzmacniacze pętli indukcyjnej ułatwiające odbiór przekazu audio osobom posługującym się aparatami słuchowymi. Studium Języków Obcych jest wyposażone w sprzęt oraz oprogramowanie mające wesprzeć osoby niewidome, słabowidzące, niesłyszące oraz niedosłyszące (powiększalnik elektroniczny, brajlowska maszyna do pisanja, tablicę interaktywną, oprogramowanie udźwiękawiające Jows, oprogramowanie powiększające Magic, słuchawki nauszne Super Bass, stoliki komputerowe o regulowanych blatach). Studium Wychowania Fizycznego wyposażone zostało w platformę do treningu równowagi BOSU Pro Edition; tubing czarny; makaron do pływania. Biblioteka Uniwersytecka wyposażona została w szafę dźwiękochłonną do drukarki brajla, elektroniczne powiększalniki przenośne, udźwiękawiające i powiększające oprogramowanie komputerowe, a także oprogramowanie komputerowe rozpoznające tekst na zdjęciach. Ponadto komputery wyposażone zostały w zapewniające komfort pracy słuchawki. Uczelnia dysponuje także dziewięcioma terminalami z dostępem do tłumacza języka migowego on-line. W rozmowie z przedstawicielem Biblioteki uzyskano informację o elastycznym podejściu do terminu i limitów wypożyczeń dla studentów z niepełnosprawnościami. Wszystko to zapewnia osobom z niepełnosprawnościami pełen udział w kształceniu i prowadzeniu działalności naukowej oraz korzystaniu z technologii informacyjno-komunikacyjnej.

Przegląd infrastruktury dydaktycznej i bibliotecznej jest dokonywany co roku przez jednostki organizacyjne, a następnie oceniany przez dziekana i kierowników jednostek organizacyjnych. Studenci

oraz pracownicy mogą zgłaszać uwagi w tym zakresie. Na Wydziale funkcjonuje także Zespół ds. Przeglądu Warunków Pracy. Działania te nie mają charakteru kompleksowego i systematycznego, choć biorąc pod uwagę obecny stan wyposażenia w aparaturę naukowo-badawczą i dydaktyczną, dotychczas były one wystarczające.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Kierunek dysponuje infrastrukturą dydaktyczną (w tym sprzętem cyfrowym) i zasobami bibliotecznymi zgodnymi z potrzebami procesu nauczania i uczenia się, umożliwiającymi osiągnięcie przez studentów kierunkowych efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności oraz prawidłową realizację zajęć.

Infrastruktura informatyczna, układ pomieszczeń i ich wyposażenie, liczba stanowisk komputerowych, są nowoczesne, dostosowane do liczby studentów oraz ich potrzeb (także osób o specjalnych potrzebach edukacyjnych, w tym studentów z niepełnosprawnościami). Studenci mają do niej dostęp także poza godzinami zajęć. Tradycyjne oraz elektroniczne zasoby biblioteki są aktualne, w pełni zaspokajają potrzeby dydaktyczne na kierunku filologia polska, a ich liczba dostosowana jest do liczby studentów. Zapewniona jest zgodność infrastruktury dydaktycznej, naukowej i bibliotecznej z przepisami BHP.

Prowadzone są regularne przeglądy infrastruktury dydaktycznej i naukowej. Mają w nich udział zarówno nauczyciele akademicki, jak i studenci. Ich uwagi są wykorzystywane do doskonalenia infrastruktury.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Nie sformułowano.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Wśród instytucji otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym pracodawców, z którymi współpracuje kierunek, są: szkoły, lokalne media, Miejski Ośrodek Kultury, biblioteki w Olsztynie i okolicy, teatr, Pałac Młodzieży.

Stała i rozwinięta współpraca dotyczy przede wszystkim szkół, co jest zgodne z prowadzoną na kierunku specjalnością nauczycielską w zakresie języka polskiego. Jednostka utrzymuje regularny kontakt z I Liceum Ogólnokształcącym im. Adama Mickiewicza w Olsztynie i Zespołem Szkół Ogólnokształcących Nr 7 w Olsztynie, gdzie organizowane są studenckie praktyki zawodowe oraz przedmiotowo-metodyczne.

W szkołach prowadzona jest także bardzo szeroko zakrojona działalność popularyzatorska dla uczniów (głównie maturzystów), obejmująca takie aktywności, jak wykłady i warsztaty. Podobne inicjatywy realizowane są również w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej, Miejskim Ośrodku Kultury, „Planecie 11” (filii 11 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Olsztynie), Miejskiej Bibliotece Publicznej w Kętrzynie. Chętni studenci angażują się w przedsięwzięcia, takie jak Dzień Języka Ojczystego, organizowane w tych placówkach.

Szeroko zakrojona współpraca w rytmie ciągłym dotyczy też lokalnych mediów, zwłaszcza rozgłośni radiowych, gdzie pracownicy jednostki współtworzą trzy audycje popularyzujące kanon literacki i nowości wydawnicze oraz poprawną polszczyznę. Uczestniczą też jako goście specjaliści w audycjach dotyczących literatury pięknej i kultury współczesnej.

Jednostka organizuje tzw. premier studenckich. Inicjatywa ta obejmuje także rozmowę z twórcami spektaklu. Od 2016 roku odbyło się pięć takich premier.

Dwukrotnie w roku 2015 odbyło się spotkanie z przedstawicielami agencji PR, podczas którego studenci mieli okazję wysłuchać wykładu i wziąć udział w warsztatach z zakresu public relations.

W ramach wykładów otwartych odbyły się spotkania z dwunastoma pisarzami. W roku akademickim 2019/2020 pisarz prowadził przedmiot pisanie kreatywne; nie ma go już jednak w bieżącej obsadzie.

Tego rodzaju współpraca dobrze służy realizacji treści kierunkowych na filologii polskiej w zakresie specjalności nauczycielskiej i wiedzy o kulturze. W ramach filologii polskiej istnieje również specjalność edytorstwo tekstów. W tym zakresie nie wskazano interesariuszy zewnętrznych. Rekomenduje się podjęcie współpracy z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego adekwatnymi do celów kształcenia i potrzeb wynikających z realizacji studiów na specjalności edytorstwo tekstów.

Od 2015 r. istnieje Rada Programowa, w której skład wchodzi wybrani przedstawiciele placówek oświatowych, edukacyjnych, kulturalnych i mediów. Do jej zadań należy doradztwo w szczególności w zakresie dostosowania oferty edukacyjnej do wymogów rynku i doskonalenia jakości kształcenia. Działanie Rady zyskało odzwierciedlenie w dokumentacji opisującej działania podejmowane w celu uatrakcyjnienia kształcenia i podwyższenia jakości procesu dydaktycznego. W wyniku współpracy z interesariuszami zewnętrznymi harmonogram realizacji programu studiów został zmodyfikowany w zakresie kilku przedmiotów: zwiększono liczbę godzin kultury języka polskiego oraz gramatyki opisowej, wprowadzono przedmiot literatura dla dzieci i młodzieży.

Poza powyższym (wprowadzenie przedmiotu, zmiana liczby godzin przedmiotów) formy współpracy z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym pracodawcami, ograniczają się do organizacji praktyk i działań popularyzatorsko-promocyjnych. Nie przybierają one innych form związanych z procesem kształcenia, np. realizacji aplikacyjnych prac etapowych lub dyplomowych, udziału przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego w weryfikacji efektów uczenia się. Rekomenduje się rozszerzenie udziału pracodawców w realizacji programu studiów.

Jednostka nie prowadzi okresowych przeglądów obejmujących ocenę poprawności doboru instytucji współpracujących, skuteczności form współpracy i wpływu jej rezultatów na program studiów i doskonalenie jego realizacji, osiąganie przez studentów efektów uczenia się. Rekomenduje się więc przeprowadzanie okresowej oceny współpracy z interesariuszami zewnętrznymi w powiązaniu z koncepcją i celami kształcenia dla kierunku filologia polska.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Kontakty z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego są systematyczne i mają trwały charakter. Zakres współpracy jest zgodny z dyscyplinami, do których kierunek jest przyporządkowany i adekwatny do celów kształcenia i potrzeb wynikających z realizacji programu studiów i osiągania przez studentów efektów uczenia się w odniesieniu do specjalności nauczycielskiej w zakresie języka polskiego oraz wiedzy o kulturze. Brakuje współpracy z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego adekwatnymi do celów kształcenia i potrzeb wynikających z realizacji studiów na specjalności edytorstwo tekstów. Wpływ otoczenia na formułowanie programów studiów jest niewielki, nie ma go wcale w obrębie prac etapowych i dyplomowych, weryfikacji efektów uczenia się. Nie są prowadzone systematyczne i sformalizowane przeglądy współpracy z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Nie sformułowano

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

Umiędzynarodowienie procesu kształcenia wyraża się w mobilności międzynarodowej kadry naukowo-dydaktycznej i studentów oraz realizacji z partnerami zagranicznymi wspólnych projektów naukowych i edukacyjnych.

Według dokumentacji dostarczonej ZO PKA kierunek ma możliwość korzystać ze współpracy międzynarodowej z 30 uczelniami w ramach programu Erasmus+. Mobilność kadry realizującej zajęcia na kierunku filologia polska obejmuje uczelnie Europy Zachodniej (Moguncja, Sztokholm) i Wschodniej (Wilno, Lwów, Krzemieniec, Kowno, Kaliningrad), a także Azji (Kazachstan). Współpraca ta polega na odbywaniu krótko- i długoterminowych staży, szkoleń, wykładów gościnnych, kursów szkoleniowych, a także na uczestnictwie w cyklach spotkań autorskich oraz w dyskusjach panelowych.

Ponadto pracownicy realizujący kształcenie na filologii polskiej są członkami międzynarodowych stowarzyszeń naukowych, edukacyjnych i popularyzatorskich, należą też do komitetów naukowych i organizacyjnych międzynarodowych konferencji naukowych, wchodzi także w skład instytucji naukowych. W składzie Rad Naukowych dwóch wydawanych czasopism w Instytucie Filologii Polskiej są badacze z Niemiec, Litwy, Bułgarii, Ukrainy, Słowacji, Rosji, Słowenii i Węgier, Włoch. Zagraniczni recenzenci biorą również udział w opiniowaniu tekstów. Zwiększa się liczba zagranicznych autorów oraz tekstów w językach obcych (dominuje język angielski).

Współpraca międzynarodowa ma również charakter pozasystemowy, oparty na indywidualnych kontaktach pracowników. Owocuje to udziałem w międzynarodowych projektach naukowych (Uniwersytet Friedricha Schillera w Jenie, Piatigorski Uniwersytet Państwowy) oraz sieciach naukowych.

Specyfiką procesu umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku filologia polska jest kształcenie cudzoziemców w zakresie kultury i języka polskiego. Nauczyciele pracujący na filologii polskiej prowadzą zajęcia w Centrum Kultury i Języka Polskiego dla Cudzoziemców, jednostce ogólnouczelnianej UWM w Olsztynie, która prowadzi kursy semestralne i intensywne kursy letnie, a także indywidualne lekcje języka polskiego.

Na Wydziale istnieje system wspierania publikacji w wysoko punktowanych wydawnictwach zagranicznych, w tym finansowanie tłumaczeń tekstów. Władze Wydziału w rozmowie z zespołem oceniającym poinformowały o istnieniu na Uczelni Programu PO WER, w ramach którego pracownicy mają okazję ubiegać się o zagraniczne staże naukowe, naukowo-dydaktyczne, dydaktyczne oraz podnosić kompetencje językowe.

Studenci kierunku mogą uczestniczyć w gościnnych wykładach zagranicznych gości, w roku 2016 był to przedstawiciel Uniwersytetu Edukologicznego w Wilnie, w 2017 badacze z Uniwersytetu Lwowskiego, w 2018 naukowcy z Katedry Filologii Polskiej Uniwersytetu we Lwowie, a w 2019 r. z Uniwersytetu w Kownie. W procesie kształcenia wykorzystywane jest także doświadczenie nauczycieli akademickich wynikające z ich udziału w międzynarodowej sieci naukowej oraz praktyki translatorskiej. Od 2017 roku organizowane jest corocznie Międzynarodowe Studenckie Seminarium Językoznawcze. Jest to konferencja naukowa dla studentów olsztyńskiej i lwowskiej polonistyki.

Studenci korzystają z programu Erasmus+ w małym stopniu, co uzasadnia się kwestiami finansowymi, dużymi różnicami programowymi oraz słabą znajomością języków obcych. W ostatnim czasie dwoje studentów skorzystało z programu Erasmus+ w Wilnie. Przy obecnej liczbie studentów na ocenianym kierunku stopień mobilności studentów filologii narodowej należy uznać za odpowiedni.

Coroczna ocena procesu umiędzynarodowienia dokonywana jest na poziomie Wydziału przez Wydziałowy Zespół ds. Zapewniania Jakości Kształcenia.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

W Uczelni funkcjonują warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kształcenia na kierunku filologia polska. Rodzaj, zakres i zasięg umiędzynarodowienia procesu kształcenia są zgodne z koncepcją i celami kształcenia. Wspierana jest międzynarodowa mobilność studentów i nauczycieli akademickich, tworzone są też możliwości publikowania w wydawnictwa obcojęzycznych.

Umiędzynarodowienie kształcenia podlega regularnym ocenom ze strony władz Wydziału.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Nie sformułowano.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

Studenci filologii polskiej są motywowani do osiągania efektów uczenia się w ramach funkcjonującego na Uczelni systemu stypendialnego. Ponadto, zgodnie z § 30 *Regulaminu Studiów* studenci mają prawo do ubiegania się o nagrody i wyróżnienia Rektora UWM oraz wyróżnienia Dziekana, które przysługują studentom uzyskującym najwyższe wyniki w nauce, a także wyróżniającym się w pracach społecznych oraz na rzecz środowiska. Rektor Uczelni prowadzi konkursy na najlepszego absolwenta, najlepszego studenta oraz najlepszego sportowca Uniwersytetu.

Studenci ocenianego kierunku są motywowani do osiągania wysokich wyników w nauce również za pośrednictwem uczestnictwa w konferencjach naukowych oraz publikowania wyników studenckich badań i prac w monografiach i zeszytach naukowych. Studenci są zapoznani z przysługującym im prawem do otrzymania stypendium i nagród. System stypendialny uwzględnia systemowe formy wsparcia dla studentów wybitnych, a jednostka motywuje do występowania o granty, uczestnictwa w konkursach międzynarodowych oraz konferencjach.

Studenci ocenianego kierunku są zaangażowani w działalność dwóch kół naukowych - Studenckiego Naukowego Koła Językoznawców oraz Studenckiego Naukowego Koła Literaturoznawców. Studenci

działający w ramach Koła Naukowego mogą liczyć na wsparcie merytoryczne od opiekuna koła naukowego oraz materialne ze strony Władz Uczelni, która przyznają środki na jego działalność. Koło naukowe reprezentuje Uczelnię na konferencjach oraz targach nauki, podczas których prezentują oni swoje dotychczasowe dokonania.

Wsparcie nauczycieli akademickich udziela wszechstronnej pomocy w rozwiązywaniu spraw studenckich i przejawia się głównie w dostępności dla studentów w ramach konsultacji i dyżurów, podczas których można omówić kwestie merytoryczne zajęć, jak również warunki formalne. Jednak najczęściej wybieraną formą kontaktu z kadrą dydaktyczną jest korespondencja mailowa. Forma jest dla studentów najbardziej wygodna i pozwala na zachowanie stałego kontaktu z kadrą dydaktyczną.

Studenci mają możliwość bezpośredniego kontaktu z Władzami Uczelni. Informacje dotyczące konkretnego terminu ustalane są każdorazowo, w zależności od potrzeby studentów. Nauczyciele akademicy na ocenianym kierunku wykazują zaangażowanie oraz reprezentują indywidualne podejście do studenta.

Studenci mają prawo ubiegania się o indywidualizację procesu uczenia się w formie Indywidualnej Organizacji Studiów (IOS) regulowany w § 12 *Regulaminu Studiów*. Podstawami do uzyskania IOS są m. in. niepełnosprawność, samodzielne wychowywanie dzieci, wybitne osiągnięcia sportowe, zaangażowanie na rzecz działalności społecznej w środowisku akademickim, a także inne uzasadnione przypadki. Zgodę na powyższe realizacje wyraża Dziekan. W ocenie ZO PKA powyższe procedury zapewniają indywidualizację programu nauczania, a przyjęte rozwiązanie jest dostosowane do potrzeb studentów ocenianego kierunku, a także ich indywidualnych sytuacji życiowych.

Studenci mają prawo do złożenia wniosku o udzielenie urlopu długoterminowego oraz krótkoterminowego. Procedurę ubiegania się o urlopy reguluje § 28 *Regulaminu Studiów*. Decyzję o wyrażeniu zgody na urlop udziela Dziekan Wydziału. Studenci potwierdzili wiedzę na temat przysługujących im urlopów.

Doradztwem zawodowym oraz wsparciem studentów w prowadzeniu działalności zawodowej w obszarach rynku pracy właściwych dla kierunku filologia polska zajmuje się Biuro Analiz Edukacyjnych i Rozwoju Kształcenia UWM w Olsztynie. Biuro cyklicznie organizuje warsztaty z zakresu umiejętności miękkich i kompetencji zawodowych, a także prowadzi bazę danych o pracodawcach. W zakresie swoich działań prowadzą szereg akcji informujących o aktualnych miejscach pracy oraz staży, głównie za pośrednictwem mediów społecznościowych, a także wiadomości mailowych i szkoleń. UWM uczestniczy w lokalnych targach pracy, podczas których przedsiębiorcy oraz managerowie mają możliwość zaprezentowania swoich ofert dla studentów. Ponadto, prowadzone są bieżące działania związane z doradztwem zawodowym w kompetencji miękkich, potrzebnych do autoprezentacji podczas rozmowy kwalifikacyjnej oraz właściwego redagowania CV. Studenci są zapoznani z dedykowanymi dla nich ofertami podczas spotkania organizacyjnego na pierwszym roku studiów. Dodatkowym źródłem informacji na temat działań podejmowanych przez jednostkę jest strona internetowa.

Wsparciem w zakresie pomocy materialnej i dostosowań procesu uczenia się do osób niepełnosprawnych zajmuje się Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych w oparciu o wydany na Uczelni akt prawny dot. zasad funkcjonowania powyższego biura. Ponadto na Wydziale Humanistycznym został powołany pełnomocnik Dziekana ds. osób niepełnosprawnych, który koordynuje wsparcie osób niepełnosprawnych na ocenianym kierunku. Jednostka jest świadoma rodzajów niepełnosprawności studentów ocenianego kierunku i prowadzi regularne sprawozdania na ten temat. Student

z niepełnosprawnością może liczyć na wsparcie za pośrednictwem spotkań, które każdorazowo ustala, w zależności od potrzeb. Uczelnia oferuje wsparcie psychologiczne w ramach funkcjonowania Akademickiego Ośrodka Pomocy Psychologicznej i Terapii EMPATIA, które koncentruje swoje działania głównie na doradztwie psychologiczno-konsultacyjnym i treningach interpersonalnych. Drugą formą udzielania pomocy psychologicznej jest projekt „Żagiel” funkcjonujący w ramach Akademickiego Centrum Wsparcia. Na stronie internetowej jednostki są dostępne ankiety badające potrzeby osób z niepełnosprawnościami, w której student może zaznaczyć, której formy pomocy potrzebuje. Studenci z niepełnosprawnościami mają prawo do wypożyczenia sprzętu specjalistycznego, przy czym obowiązani są złożyć stosowny wniosek o wypożyczenie sprzętu wraz z dokumentacją medyczną poświadczającą posiadanie danej niepełnosprawności. Wzór wniosku jest dostępny na stronie internetowej Uczelni. Ponadto, studenci mają prawo do indywidualizacji organizacji studiów w ramach programu IOS. Uczelnia posiada system wsparcia dla studentów z niepełnosprawnościami w zakresie materialnym oraz informacyjnym polegającym na prowadzeniu działań informacyjnych o przysługujących dofinansowaniach kosztów uzyskania wykształcenia wyższego. Ponadto, Uczelnia stworzyła także regulacje dotyczące korzystania ze wsparcia asystenta i pomocy prawnej. Wsparcie oferowane osobom niepełnosprawnym jest kompleksowe i adekwatne do potrzeb studentów z niepełnosprawnościami.

Studenci ocenianego kierunku mają możliwość zgłaszania skarg i wniosków. Studenci pierwszego roku ocenianego kierunku są informowani o przysługującym im prawie podczas pierwszego spotkania z opiekunem roku. Ważnym elementem przeciwdziałania postępowaniom niepożądanym na ocenianym kierunku jest wprowadzone w 2014 r. Zarządzenie nr 5/2014 Rektora UWM w Olsztynie. Powyższe procedury są przejrzyste i skuteczne. Studenci są zaznajomieni z procedurą zgłaszania skarg i wniosków na Uczelni. Ponadto, wskazali, iż większość spraw jest rozstrzygana na korzyść studenta.

Uczelnia prowadzi działalność informacyjną związaną z przeciwdziałaniem przemocy oraz dyskryminacji, o czym stanowi Procedura przeciwdziałania dyskryminacji w UWM. Jednocześnie, Uczelnia stwarza możliwości zgłaszania zachowań mających znamiona dyskryminacji do Rzecznika ds. Równości Szans w formie pisemnej. W ocenie ZO PKA wprowadzone rozwiązanie umożliwia jednoznaczne zdefiniowanie i wskazanie zachowań o znamionach dyskryminacji, a także eliminowania ich z życia akademickiego Uczelni.

Sekretariat odpowiada za administracyjną obsługę studentów. Jest dostępny dla studentów w godzinach dostosowanych do godzin zajęć dydaktycznych, natomiast wsparcie udzielane studentom przez pracowników odpowiada na potrzeby studentów.

Uczelnia dysponuje bazą noclegową w Olsztynie z 2569 miejscami dla studentów Uczelni. Baza noclegowa jest przystosowana do potrzeb studentów, a studenci są zapoznani z procedurą uzyskania miejsca w Domu Studenckim.

Samorząd Studenci ma zapewnione środki finansowe na działalność przez Uczelnię, co stanowi podstawę zasobów materialnych, którymi mogą dysponować w okresie roku budżetowego. Uczelnia zapewnia zaplecze organizacyjne, w których prowadzone są bieżące działania związane z działalnością Samorządu Studenckiego. W ocenie ZO PKA UWM wspiera materialnie i pozamaterialnie samorząd studencki poprzez stworzenia warunków stymulujących do działalności studenckiej.

Uczelnia nie prowadzi ewaluacji systemu wsparcia na ocenianym kierunku i nie pozyskuje opinii studentów na temat oferowanych im form wsparcia. Ponadto Uczelnia nie przedstawiła działań doskonalących i pro jakościowych w obszarze systemu wsparcia studentów.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

System stypendialny funkcjonuje zgodnie z oczekiwaniami studentów, a jednostka prowadzi działania informacyjne o przysługujących świadczeniach materialnych, urlopach oraz indywidualizacji programu studiów. Pełnomocnik Dziekana ds. studentów niepełnosprawnych nadzoruje wsparcie nad osobami z niepełnosprawnościami i podejmuje bieżące starania umożliwiające zdobywanie zakładanych efektów uczenia się przez studentów z niepełnosprawnościami. Zarówno Uczelnia, jak i jednostka dysponuje specjalistycznym sprzętem pomagającym w osiągnięciu efektów uczenia się przez studentów z niepełnosprawnościami. Studenci ocenianego kierunku mają możliwość zgłaszania skarg i wniosków w formie uregulowanej aktem wewnętrznym i powszechnie dostępnym. Wsparcia w zakresie doradztwa zawodowego oraz merytorycznego prowadzi Biuro Analiz Edukacyjnych i Rozwoju Kształcenia UWM w Olsztynie, które w ocenie ZO PKA udziela adekwatnie do potrzeb studentów. Za obsługę administracyjną odpowiada Sekretariat. Uczelnia wspiera materialnie i pozamaterialnie samorząd i organizacje studentów przez kreowanie im warunków umożliwiających działalność oraz organizację inicjatyw studenckich. Jednostka nie pozyskuje opinii studentów dotyczących funkcjonowania systemu stypendialnego, obsługi administracyjnej oraz działalności z zakresu doradztwa zawodowego, jak również wsparcia osób niepełnosprawnych i nie podejmuje działań ewaluacyjno-doskonających. Nieprowadzenie przez jednostkę działań weryfikujących oraz doskonających stanowi podstawę do częściowego spełnienia kryterium oceny systemu wsparcia studentów na ocenianym kierunku. Pozyskiwanie opinii studentów w tym zakresie jest kluczowym elementem doskonalenia systemu wsparcia, bowiem opinie wyrażone przez nich w ramach ewaluacji są kluczowe dla rozwoju. Badanie poziomu zadowolenia studentów z oferowanych form wsparcia stanowi także idealny początek dla rozwoju dialogu między studentami oraz władzami katedry, wydziału, a wreszcie Uniwersytetu.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

1. Wdrożenie systemu okresowej ewaluacji systemu wsparcia udzielanego studentom, który umożliwi pozyskanie opinii studentów w zakresie oferowanej im pomocy.

.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

Informacja o studiach jest dostępna publicznie dla jak najszerzego grona odbiorców, w sposób, który jednak nie gwarantuje łatwości zapoznania się z nią. Głównym problemem jest słaba czytelność strukturalna Uczelni, a co za tym idzie architektury strony internetowej Uczelni, odpowiednio Wydziału, jednostek organizacyjnych zatrudniających poszczególnych nauczycieli akademickich, którzy prowadzą kształcenie na kierunku filologia polska. Strona domowa Wydziału Humanistycznego w zakładce Instytuty prowadzi odpowiednio do: Instytutu Językoznawstwa i Instytutu Literaturoznawstwa (takie nazewnictwo za stroną internetową jednostki - Wydziału Humanistycznego). Strona Instytutu Językoznawstwa w strukturze odsyła do Katedry Języka Polskiego (z pracownią logopedyczną), której podstrona zawiera opis zamknięty w latach 2000-2018. Strona Instytutu Literaturoznawstwa z kolei zawiera odesłanie do strony Katedry Literatury Polskiej, która z kolei bezpośrednio przenosi internautę na stronę "Filologia polska i logopedia", która jest stroną informacyjną kierunków: filologia polska i logopedia. Jest to architektura niespójna, nieskoordynowana, mogąca wprowadzać w błąd osoby poszukujące spójnej i czytelnej informacji o studiach.

Uczelnia podaje na swojej stronie rekrutacyjnej, w opisie studiów w systemie rejestracji internetowej, a także na stronie domowej kierunku filologia polska niezgodne ze stanem prawnym informacje dotyczące kierunku studiów, a także informacje nieaktualne i mogące wprowadzać w błąd kandydatów na studia i innych zainteresowanych. W charakterystyce programu kierunku filologia polska dla studiów II stopnia nie podaje się informacji o kształceniu językowym i wymogu osiągnięcia biegłości językowej w zakresie języka obcego na poziomie B2+. W opisie uzyskiwanych kwalifikacji zawodowych dla studiów I i II stopnia filologii polskiej specjalność nauczycielska dla rekrutacji 2020/21 podano nieaktualne informacje, wskazując niezgodnie ze stanem prawnym, że absolwent studiów I stopnia nabywa uprawnienia do nauczania języka polskiego w szkołach podstawowych i gimnazjum, a absolwent studiów II stopnia (kwalifikacje traktowane są rozłącznie) nabywa kwalifikacje do nauczania języka polskiego w szkołach ponadgimnazjalnych. Dodatkowo na stronie domowej Wydziału Humanistycznego w zakładce Kandydaci w opisie studiów I stopnia kierunku filologia polska podaje się, że kierunek jest przyporządkowany "do obszaru wiedzy w zakresie nauk humanistycznych, dziedziny nauk humanistycznych, dyscyplin naukowych: literaturoznawstwo, językoznawstwo oraz kulturoznawstwo oraz do obszaru wiedzy w zakresie nauk społecznych, dziedziny nauk społecznych, dyscyplin naukowych: pedagogika i psychologia". Podobnie znajdują się tam informacje niezgodne z porządkiem prawnym dotyczące specjalności przygotowującej do wykonywania zawodu nauczyciela, dla studiów I stopnia podano, że przygotowuje ona do nauczania języka polskiego na drugim etapie edukacyjnym, tj. w klasach IV-VI szkoły podstawowej.

W odniesieniu do perspektyw zawodowych absolwentów kierunku filologia polska zarówno I stopnia, jak i II stopnia Uczelnia wskazuje jako jedno z miejsc pracy biblioteki, co wprowadza w błąd kandydatów i innych zainteresowanych informacją, gdyż nie precyzuje się, jakie biblioteki wymagają, a jakie nie wymagają uzyskania uprawnień do wykonywania zawodu nauczyciela-bibliotekarza. Prowadzenie kształcenia na kierunku filologia polska o specjalności nauczycielskiej daje wrażenie, że absolwenci kierunku uzyskują uprawnienia także do pracy w bibliotekach szkolnych, co w obecnej sytuacji

organizacyjnej szkół różnych typów może mieć istotne znaczenie dla podejmowania decyzji o wyborze studiów.

Uczelnia nie wskazuje kryteriów uruchomienia specjalności kształcenia na kierunku filologia polska, co za tym idzie, nie daje kandydatom pełnej informacji o kontekście organizacyjnym oraz możliwościach realizacji swoich planów studenckich.

Informacja o studiach na kierunku filologia polska w zakresie dokumentacji studiów, programu, efektów uczenia się, realizacji i kryteriów zaliczania praktyk zawodowych nie jest pełna i poprawnie udostępniana.

Dokumentacja przedmiotów, układ materiału, zakres tematyczny poszczególnych zajęć, który powinien być odpowiednio szczegółowo i czytelnie opisany w sylabusach przedmiotów/modułów zajęć pozbawiony jest istotnych danych informacyjnych. Sylabusy przedmiotów są przez to nieporęczne, nie mogą stanowić źródła pełnej i jasnej wiedzy (w zakresie zawartości tematycznej poszczególnych zajęć realizowanych w semestrze, co za tym idzie pełnego obrazu treści merytorycznej poszczególnych przedmiotów, ich specyfiki, sposobów i narzędzi weryfikacji efektów uczenia się).

Studenci otrzymują bieżące informacje na temat systemu wsparcia za pośrednictwem źródeł takich jak: strona internetowa, wiadomości e-mailowe, USOS. Źródłem pozyskiwania informacji jest także Sekretariat. Osoby z niepełnosprawnościami mają możliwość łatwego dostępu do informacji za pośrednictwem stanowisk komputerowych umiejscowionych w bibliotece, wyposażonych w powiększalnik, skaner oraz klawiaturę z powiększoną czcionką. Na stronie internetowej Uczelni znajdują się wzory wszystkich wniosków, które student ma prawo złożyć, m. in. wniosek o IOS, wniosek o stypendium Rektora dla Najlepszego Studenta, a także szereg wniosków przysługujących studentom z niepełnosprawnością, takie jak wniosek o asystenta, wniosek o specjalistyczny sprzęt, jak również wniosek o kserowanie i drukowanie materiałów dydaktycznych.

W tabeli poniżej zestawiono status zapewnionych informacji na stronach internetowych dotyczących ocenianego kierunku.

Lp.	Zapewnienie informacji na stronach internetowych	TAK/NIE
1.	Sylwetka absolwenta (cele kształcenia, w tym wskazanie obszarów zatrudnienia/branż zawodowych i możliwości dalszego kształcenia).	CZĘŚCIOWO
2.	Przyznawane kwalifikacje i tytuły zawodowe	CZĘŚCIOWO
3.	Zasady rekrutacji	TAK
4.	Zasady potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza szkolnictwem wyższym	TAK
5.	Zasady uznawania efektów uczenia uzyskanych w szkolnictwie wyższym	TAK
6.	Kierunkowe efekty uczenia się	TAK
7.	Aktualne programy studiów	TAK
8.	Sylabusy	CZĘŚCIOWO
9.	Kompletność sylabusów	CZĘŚCIOWO
10.	Zasady przeprowadzania i zaliczania praktyk zawodowych	TAK
11.	Zasady dyplomowania (kryteria merytoryczne)	TAK
12.	Erasmus	TAK
13.	Most	TAK
14.	Informacje o wykładowcach (w tym godziny konsultacji i możliwości kontaktu)	TAK
15.	Harmonogram zajęć	TAK
16.	Regulamin studiów	TAK
17.	Pomoc materialna i sprawy bytowe	TAK
18.	Informacje dla studentów niepełnosprawnych	TAK
19.	Biuro Karier	TAK
20.	Dane dotyczące losów zawodowych absolwentów	TAK
21.	Informacje dotyczące funkcjonowania systemu zapewnienia jakości kształcenia (w tym o wyniki ankietyzacji studentów).	TAK

Zakres przedmiotowy i jakość informacji o studiach nie podlegają systematycznym ocenom, w których uczestniczą studenci i inni odbiorcy informacji, a co za tym idzie Uczelnia nie dysponuje wynikami tych ocen, które mogłyby być wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Monitorowanie aktualności, rzetelności, zrozumiałości, kompleksowości informacji o studiach oraz jej zgodności z potrzebami różnych grup odbiorców (kandydatów na studia, studentów, pracodawców), np. w zakresie oczekiwanej przez odbiorców szczegółowości informacji lub sposobu jej prezentacji nie jest prowadzone w sposób regularny i przekładający się na działania doskonalące dostępność i jakość informacji o studiach.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Uczelnia nie zapewnia publicznego dostępu do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie studiów i realizacji procesu nauczania i uczenia się na kierunku oraz o przyznawanych kwalifikacjach, warunkach przyjęcia na studia i możliwościach dalszego kształcenia, a także o zatrudnieniu absolwentów.

Zakres przedmiotowy i jakość informacji o studiach nie podlegają systematycznym ocenom, w których uczestniczą studenci i inni odbiorcy informacji, a co za tym idzie, nie pojawiają się wyniki tych ocen, które byłyby wykorzystywane w działaniach doskonalących.

1. Uczelnia nie prowadzi jasnej, jednolitej, uporządkowanej i przejrzystej komunikacji w zakresie dostępu do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami interesariuszy informacji o studiach.
2. W systemie rekrutacyjnym i na stronie domowej jednostki podaje się informacje niezgodne ze stanem prawnym odnośnie przypisania kierunku do dyscyplin naukowych oraz nadawanych kwalifikacji.
3. Sylabusy zajęć i dokumentacja dotycząca programu studiów udostępniana publicznie jest niepełna i nie może stanowić źródła aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami interesariuszy informacji.
4. Studenci i inni odbiorcy informacji o studiach nie uczestniczą w procesie doskonalenia systemu informacyjnego.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

W zakresie publicznego dostępu do informacji o studiach ZO PKA formułuje następujące zalecenia:

1. należy uporządkować, uaktualnić i uspołnić informacje dotyczące studiów w taki sposób, by informacje te zawierały odniesienia do aktualnego stanu prawnego, były jednoznaczne co do formułowanych zapisów oraz nie wprowadzały w błąd kandydatów na studia i studentów;

2. należy wdrożyć odpowiednie procedury weryfikacji jakości dostępu do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie studiów, w których będą uczestniczyć studenci i inni odbiorcy informacji.
3. należy podjąć działania naprawcze zapobiegające występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

Dla kierunku filologia polska zostały formalnie przyjęte i są co do zasady stosowane procedury projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów oraz przygotowane procedury oceny programu studiów oparte o wyniki analizy wiarygodnych danych i informacji, z udziałem interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów oraz zewnętrznych, mające na celu doskonalenie jakości kształcenia.

Wyznaczony został zespół osób sprawujących nadzór merytoryczny, organizacyjny i administracyjny nad kierunkiem studiów, określone zostały w sposób przejrzysty kompetencje i zakres odpowiedzialności tego zespołu osób, w tym kompetencje i zakres odpowiedzialności w zakresie ewaluacji i doskonalenia jakości kształcenia na kierunku. Zatwierdzanie, zmiany oraz wycofanie programu studiów dokonywane jest w sposób formalny, w oparciu o oficjalnie przyjęte procedury. Przyjęcie na studia odbywa się w oparciu o formalnie przyjęte warunki i kryteria kwalifikacji kandydatów.

Powołany dla kierunku studiów zespół odpowiedzialny za jakość kształcenia współpracuje ze swoim odpowiednikiem na poziomie wydziału oraz jest uwzględniony w ogólnouczelnianym systemie zapewniania jakości kształcenia. Przeprowadzana jest systematyczna ocena programu studiów obejmująca co najmniej efekty uczenia się oraz wnioski z analizy ich zgodności z potrzebami rynku pracy, system ECTS, treści programowe, metody kształcenia, metody weryfikacji i oceny efektów uczenia się, praktyki zawodowe, wyniki nauczania i stopień osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się. W uczelni funkcjonuje system ankietyzacji absolwentów, który skoncentrowany jest na badaniu ich opinii o uczelni i ukończonym kierunku, satysfakcji ze studiów, w tym w szczególności z procesu dyplomowania. Posiadane przez pracowników jednostki dane dotyczące losów zawodowych absolwentów są bogate, świadczą o poprawnych relacjach z absolwentami, ale nie stanowią spójnego i systemowego zbioru danych obiektywnych. Jednostka nie odnosi się przy tym do danych zawartych w systemie ELA jako źródle informacji o losach absolwentów.

Systematyczna ocena programu studiów jest oparta jedynie na selektywnych wynikach analizy miarodajnych oraz wiarygodnych danych i informacji, których zakres i źródła powstawania są nietrafnie dobrane do celów i zakresu oceny, obejmujących kluczowe wskaźniki ilościowe postępów oraz niepowodzeń studentów w uczeniu się i osiąganiu efektów uczenia się, prace etapowe, dyplomowe oraz egzaminy dyplomowe, informacje zwrotne od studentów dotyczące satysfakcji z programu studiów. Skutkuje to błędami w zakresie konstrukcji programu studiów i jego pełnej zgodności z obowiązującym stanem prawnym. Dla kierunku podstawą informacji zwrotnej jest grupa nauczycieli akademickich. Pracodawcy nie uczestniczą w procesie koncepcyjnym i bieżącej pracy nad zmianami w

zakresie prowadzonego kierunku, ich udział ograniczony jest do wybiórczych konsultacji oraz oceny całości koncepcji zmian w ofercie kształcenia lub programie studiów.

W systematycznej ocenie programu studiów biorą udział interesariusze wewnętrzni tj. kadra prowadząca kształcenie. Reprezentant studentów nie bierze stałego i sformalizowanego udziału w pracach tego gremium. Pracodawcy oraz reprezentanci absolwentów biorą udział wyłącznie w opiniowaniu całości zmian dla kierunku, zgłaszają jednak własne propozycje i sugestie co do korekt programowych.

Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom, których wyniki są publicznie dostępne i wykorzystywane w doskonaleniu jakości. Wyznaczony został zespół osób sprawujących nadzór merytoryczny, organizacyjny i administracyjny nad kierunkiem studiów, określone zostały w sposób przejrzysty kompetencje i zakres odpowiedzialności tego zespołu osób, w tym kompetencje i zakres odpowiedzialności w zakresie ewaluacji i doskonalenia jakości kształcenia na kierunku. W zespole tym nie pracuje reprezentant studentów.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Zostały formalnie przyjęte i są stosowane zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów oraz prowadzone są systematyczne oceny programu studiów oparte o wyniki analizy wiarygodnych danych i informacji, z udziałem wyłącznie interesariuszy wewnętrznych, mające na celu doskonalenie jakości kształcenia. W odpowiednim zespole odpowiedzialnym za zapewnianie jakości kształcenia nie wskazano reprezentanta studentów.

Studenci nie uczestniczą w kluczowych dla systemowego zapewniania jakości kształcenia pracach projektowych, kreujących nowe rozwiązania i strategię.

System zapewniania jakości kształcenia skupiony jest na analizach danych dostarczanych przez nauczycieli akademickich zatrudnionych w jednostce, pomija zaś udział innych grup podmiotowych: studentów i interesariuszy zewnętrznych.

Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom, których wyniki są publicznie dostępne i wykorzystywane w doskonaleniu jakości.

Podstawą sformułowania oceny kryterium spełnione częściowo jest:

1. Pomijanie w systemie zapewniania jakości stałego i aktywnego uwzględniania pracy reprezentantów grup interesariuszy: studentów i otoczenia społeczno-gospodarczego.
2. Brak wpływu interesariuszy zewnętrznych na kształtowanie polityki jakości kształcenia na kierunku.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

ZO PKA formułuje następujące zalecenia:

1. Uzupełnienie zespołu odpowiedzialnego za zapewnianie jakości kształcenia dla kierunku o reprezentanta studentów;
2. Włączenie przedstawiciela interesariuszy zewnętrznych - reprezentanta Rady Programowej Kierunku – do prac zespołu odpowiedzialnego za zapewnianie jakości kształcenia w celu zapewnienia wpływu interesariuszy zewnętrznych na proces prac dotyczących zmian programowych;
3. Uwzględnianie danych z monitoringu losów zawodowych absolwentów kierunku w projektowanych programach studiów oraz zmianach w programach studiów.
4. Należy podjąć działania naprawcze zapobiegające występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

4. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (w porządku wg poszczególnych zaleceń)

Zalecenie

Charakterystyka działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności oraz ocena ich skuteczności

Nie dotyczy

Przewodniczący zespołu oceniającego

dr hab. Igor Borkowski

5. Załączniki:

Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia

1. Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668, z późn. zm.);
2. Ustawa z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1669, z późn. zm.);
3. Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2016 r. poz. 64, z późn. zm.).
4. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 września 2018 r. w sprawie kryteriów oceny programowej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1787);
5. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. z 2018 r. poz. 1861);
6. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 2218);
7. Statut Polskiej Komisji Akredytacyjnej przyjęty uchwałą Nr 4/2018 Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 13 grudnia 2018 r. w sprawie statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej, z późn. zm.;
8. Uchwała Nr 67/2019 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie zasad przeprowadzania wizytacji przy dokonywaniu oceny programowej;
9. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz.U. z 2019 r., poz. 1450);

Szczegółowe kryteria dokonywania oceny programowej

Profil ogólnoakademicki

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Standard jakości kształcenia 1.1

Koncepcja i cele kształcenia są zgodne ze strategią uczelni, mieszczą się w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których kierunek jest przyporządkowany, są powiązane z działalnością naukową prowadzoną w uczelni w tej dyscyplinie lub dyscyplinach oraz zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy.

Standard jakości kształcenia 1.2

Efekty uczenia się są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz dyscypliną lub dyscyplinami, do których jest przyporządkowany kierunek, opisują, w sposób trafny, specyficzny, realistyczny i pozwalający na stworzenie systemu weryfikacji, wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne osiąmane przez studentów, a także odpowiadają właściwemu poziomowi Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz profilowi ogólnoakademickiemu.

Standard jakości kształcenia 1.2a

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, zawierają pełny zakres ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 1.2b

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów kończących się uzyskaniem tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera zawierają pełny zakres efektów, umożliwiających uzyskanie kompetencji inżynierskich, zawartych w charakterystykach drugiego stopnia określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 2153 i 2245).

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Standard jakości kształcenia 2.1

Treści programowe są zgodne z efektami uczenia się oraz uwzględniają w szczególności aktualny stan wiedzy i metodyki badań w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których jest przyporządkowany kierunek, jak również wyniki działalności naukowej uczelni w tej dyscyplinie lub dyscyplinach.

Standard jakości kształcenia 2.1a

Treści programowe w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy obejmują pełny zakres treści programowych zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.2

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS, umożliwiającą studentom osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.2a

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.3

Metody kształcenia są zorientowane na studentów, motywują ich do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się oraz umożliwiają studentom osiągnięcie efektów uczenia się, w tym w szczególności umożliwiają przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.

Standard jakości kształcenia 2.4

Jeśli w programie studiów uwzględnione są praktyki zawodowe, ich program, organizacja i nadzór nad realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów zapewniają prawidłową realizację praktyk oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w szczególności tych, które są związane z nabywaniem kompetencji badawczych.

Standard jakości kształcenia 2.4a

Program praktyk zawodowych, organizacja i nadzór nad ich realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów, w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art.

68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.5

Organizacja procesu nauczania zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na nauczanie i uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.5a

Organizacja procesu nauczania i uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy jest zgodna z regułami i wymaganiami w zakresie sposobu organizacji kształcenia zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Standard jakości kształcenia 3.1

Stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane, spójne i przejrzyste warunki przyjęcia kandydatów na studia, umożliwiające właściwy dobór kandydatów, zasady progresji studentów i zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów, w tym dyplomowania, uznawania efektów i okresów uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym, a także potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów.

Standard jakości kształcenia 3.2

System weryfikacji efektów uczenia się umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz rzetelną i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, a stosowane metody weryfikacji i oceny są zorientowane na studenta, umożliwiają uzyskanie informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów uczenia się oraz motywują studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się, jak również pozwalają na sprawdzenie i ocenę wszystkich efektów uczenia się, w tym w szczególności przygotowania do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.

Standard jakości kształcenia 3.2a

Metody weryfikacji efektów uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 3.3

Prace etapowe i egzaminacyjne, projekty studenckie, dzienniki praktyk (o ile praktyki są uwzględnione w programie studiów), prace dyplomowe, studenckie osiągnięcia naukowe/artystyczne lub inne związane z kierunkiem studiów, jak również udokumentowana pozycja absolwentów na rynku pracy lub ich dalsza edukacja potwierdzają osiągnięcie efektów uczenia się.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Standard jakości kształcenia 4.1

Kompetencje i doświadczenie, kwalifikacje oraz liczba nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 4.1a

Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 4.2

Polityka kadrowa zapewnia dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, oparty o transparentne zasady i umożliwiający prawidłową realizację zajęć, uwzględnia systematyczną ocenę kadry prowadzącej kształcenie, przeprowadzaną z udziałem studentów, której wyniki są wykorzystywane w doskonaleniu kadry, a także stwarza warunki stymulujące kadrę do ustawicznego rozwoju.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Standard jakości kształcenia 5.1

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz aparatura badawcza, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia są nowoczesne, umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności, jak również są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w sposób zapewniający tym osobom pełny udział w kształceniu i prowadzeniu działalności naukowej.

Standard jakości kształcenia 5.1a

Infrastruktura dydaktyczna i naukowa uczelni, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 5.2

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz

aparatura badawcza podlegają systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Standard jakości kształcenia 6.1

Prowadzona jest współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w konstruowaniu programu studiów, jego realizacji oraz doskonaleniu.

Standard jakości kształcenia 6.2

Relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów i wpływ tego otoczenia na program i jego realizację podlegają systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Standard jakości kształcenia 7.1

Zostały stworzone warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kształcenia na kierunku, zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia, to jest nauczyciele akademicki są przygotowani do nauczania, a studenci do uczenia się w językach obcych, wspierana jest międzynarodowa mobilność studentów i nauczycieli akademickich, a także tworzona jest oferta kształcenia w językach obcych, co skutkuje systematycznym podnoszeniem stopnia umiędzynarodowienia i wymiany studentów i kadry.

Standard jakości kształcenia 7.2

Umiędzynarodowienie kształcenia podlega systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Standard jakości kształcenia 8.1

Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest wszechstronne, przybiera różne formy, adekwatne do efektów uczenia się, uwzględnia zróżnicowane potrzeby studentów, sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i osiąganiu efektów uczenia się oraz w przygotowaniu do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności, motywuje studentów do osiągania bardzo dobrych wyników uczenia się, jak również zapewnia kompetentną pomoc pracowników administracyjnych w rozwiązywaniu spraw studenckich.

Standard jakości kształcenia 8.2

Wsparcie studentów w procesie uczenia się podlega systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Standard jakości kształcenia 9.1

Zapewniony jest publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie studiów i realizacji procesu nauczania i uczenia się na kierunku oraz o przyznawanych kwalifikacjach, warunkach przyjęcia na studia i możliwościach dalszego kształcenia, a także o zatrudnieniu absolwentów.

Standard jakości kształcenia 9.2

Zakres przedmiotowy i jakość informacji o studiach podlegają systematycznym ocenom, w których uczestniczą studenci i inni odbiorcy informacji, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Standard jakości kształcenia 10.1

Zostały formalnie przyjęte i są stosowane zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów oraz prowadzone są systematyczne oceny programu studiów oparte o wyniki analizy wiarygodnych danych i informacji, z udziałem interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów oraz zewnętrznych, mające na celu doskonalenie jakości kształcenia.

Standard jakości kształcenia 10.2

Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom jakości kształcenia, których wyniki są publicznie dostępne i wykorzystywane w doskonaleniu jakości.

Polska
Komisja
Akredytacyjna

www.pka.edu.pl